

Teodoras Blinstrubas
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

Lietuvos
Nacionalinė
M. Mažvydo
Biblioteka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
P.O. Box 03206 - Cleveland, Ohio 44103
Spalis - October 9, 1975 Nr. 61
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

SAUGUMO PROBLEMOS

Per daug žinių - mažai išvadų?

Vytautas Meškauskas

'Jei kas nors artimiausioje ateityje ruošiasi pulti Ameriką, man atrodo, kad Amerika apie tai nežinotų' - pareiškė rugs. 28 d. per televiziją Atstovų Rūmų žvalgybos komisijos pirmininkas Otis Pike (dem. NY). Toks pareiškimas daug kam galėtų sukelti pikta džiaugsmą. Juk jei dėl to kas kaltas, tai kaip tik ponas Pike ir jo komiteto kolegijos, lygiai kaip ir atitinkamas senato komitetas, pirmininkaujamas sen. Church, kurie pradėjo lenktyniauti skelbdami JAV žvalgybos paslaptis. Ne krašto naudai, atrodo, bet tik norėdami patys pagarsėti ir taip padėti pagrindus savo tolimesnei politinei karjerai.

Tokį džiaugsmą tačiau turėtų numalšinti sekančią dieną padarytas respublikonų atstovo pirmajame komitete R. McClory (Ill.) pareiškimas, kad nors jis ir nesutinka su pirmininko pažiūra, JAV vidėlo galėtų turėti daugiau naudos iš žvalgybos reikalams skiriamų lėšų negu ligi šiol, kas verstu manyti, kad kažkas netvarkoje.

Čia reikia pastebėti, kad daugumas į žvalgybos institucijų ir priemonių tyrinėjimą įveltų atstovų ir senatorių yra nuomonės, kad JAV žvalgybos agentai, lygiai kaip ir techniškai ekspertai, yra pirmos rūšies ir surenka nepaprastai daug naudingų informacijų. Deja, aukštesni pareigūnai iš tų informacijų nepasidara tinkamų išvadų ir kai kada tomis informacijomis net manipuliuoja, norėdami pateisinti savuosius veiksmus bei sprendimus. O tai padaryti lengvinas tasai faktas, kad tokios informacijos yra slaptos ir tikrintojams, t.y. kongresui ir visuomenei, neprieinamos.

Antra vertus, žvalgyba turi būti slapta, jokių būdu neprieinama priešui, nes kitaip ji netenka savo prasmės. Tokiu būdu problema, su kuria čia susiduriama skamba taip: kiek kongresas gali ir turi būti informuotas apie žvalgybos veiklą bei jos rezultatus ir kaip tai padaryti, nepakenkus krašto interesams?

Galimai mažesnio slaptinumo šalininkai linksnuoja Kipro bylos pavyzdį. JAV saugumas turėjo labai glaudžius ryšius su buvusiu Graikijos 'pulkinku' režimu ir jo saugumu. O jei taip, amerikiečiai turėjo žinoti apie pasiruošimą nuversti Kipro arkivyskupo Makarios vyriausybę ir greičiausiai apie tai pranešė Washingtonui. Apie tai turėjo būti, ir greičiausiai buvo, painformuotas Kissingeris, kuris tuojau turėjo pradėti diplomatinę akciją tą perversmą sulaukyti, nes jo rezultate Turkija į Kiprą pasiuntė savo kariuomenę ir jos santykiai taip įsitempė su Graikija, o vėliau ir su JAV, kad sudarė pavojų visam pietryčių NATO sparnui. Žvalgybos duomenų iš to laikotarpio paskelbimas parodytų visuomenei ne tik žvalgybos institucijų bei pareigūnų, bet ir paties Kissingerio sugebėjimus padaryti tinkamas išvadas.

Kaip kartais ir aiškūs žvalgybai duomenys neprivertė griebtis atitinkamų žygių, iliustruoja ir pavyzdžiai iš antrojo pasaulinio karo. Sovietų žvalgyba žinojo apie vokiečių pasiruošimus užpulti Sovietų S-gą, nes jos agentas žurnalistas Sorge, kuris atstovavo vokiečių telegramų agentūrą BNB Japonijoje, perdavė Maskvai smulkius planus ir numatomo puolimo datą. Stalinas tačiau tomis žiniomis netikėjo, manydamas, jog Hitleris turėtų išeiti iš proto, kad, nesustvarkęs galutinai su Vakarais, užpultų dar Sovietiją, atidarydamas tuo būdu antrą frontą.

Japonai greičiausiai nebūtų puolę Pearl Harbour'o, jei būtų žinoję, kad amerikiečiai buvo iššifravę jų kodą ir prezidentas Rooseveltas to puolimo faktinai pageidavo, kad gautų pretekstą įvelti JAV į antrą pasaulinį karą.

Žodžiu, istorija yra pilna neįvertintų žvalgybos duomenų pavyzdžių. Už tat suprantamas ir noras jomis pasinaudoti vidaus politinėje kovoje, įrodinėjant savo opo-

(Nukelta į 2 psl.)

Regina Rūta Žymantaitė, Tautinio Sąjūdžio atstovė VLIKo Taryboje, Pabaltijo Moterų Federacijos lietuvių sekcijos pirmininkė, ALT S-gos valdybai talkininkaujanti anglų kalba informacijų paruošime, skaitė žemiau spausdinamą paskaitą Elizabethe suruoštoje Tautos šventėje.

KĄ LIETUVA MAN REIŠKIA?

REGINA RŪTA ŽYMANTAITĖ

Žmogus, kuris praranda viltį kuo nors tikėti, ko nors trokšti ir siekti, praranda pats save. Tai atsitinka ne tik paskiriems asmenims, bet ir ištisoms tautoms, kurios praradusios viltį ir ryžtą siekti laisvės, visai išnyko iš gyvųjų tautų tarpo, o ryžtingos ir niekad neturėję laisvės prisikėlė. Lietuvių tauta yra viena iš ryžtingųjų, tai rodo mūsų istorija, todėl šiandien jos nekartosiu bet pažvelgsiu į šios dienos mūsų tautinę padėtį tėvynėje ir čia išsivijoje.

Mes visi trokštame, kad šiandieninė Lietuvos padėtis būtų geresnė nei ligi šiol. Ekonomiškai kai kas pasitaisė, tai tiesa, nes lietuviai yra talentingi ir darbštūs, bet politiniu ir dvasiniu požiūriu krašte padėtis blogėja. Taip

yra dėl tam tikrų prižasčių, kurių keletą čia išvardinsiu:

Helsinkio konferencijos rezultatai, apie kuriuos čia kalbėsiu, suteikė mums mažiau vilčių, negu prieš metus mes tikėjome manydami, jog Lietuva pati gaus teisę spręsti savo likimą. Aš negrįšiu į paskutinį dešimtį metų laikotarpį, nes visi gerai žinom, kokių tempų vyksta rusifikacija. Visa yra daroma, visi tautos klausimai sprendžiami ne pačių savo tautos sūnų - lietuvių. Man patikrinus keletą šimtų užimamų aukščiausių pozicijų Sovietų Sąjungoj, politikoj, kariuomenėj, ekonomijoje ir kultūros sferose, neradau nei vieno lietuviško vardo.

Bažnyčia pradėta vis labiau persekioti. Jei ne iš ki-

tų šaltinių, žinome tai ir iš lietuvių Katalikų Bažnyčios persekiojimo leidžiamų kronikų, spausdinamų ir mūsų spaudoje. Žiauriai persekiojami ne tik kunigai, kiti giliai tikintieji bei prijaučiantieji, bet ir studentai nežymiai veikiami, areštuojami, teisiama ir ilgam laikui kalinami. Mokslo srityse, net ir medicinoje, kur lietuviai yra ypač talentingi ir išradiniai, trukdoma savo srityje pasireikšti. Kai pagaliau lietuviai svarbiuose išradimuose laimi mokslo, meno, sporto ir kitame kame, tai visada skelbiama ne Lietuvos vardu, bet sovietinio okupanto. Galima išvardinti daug faktų bet mes visi tai žinom.

Nežiūrint to, kad rusifika-

(Nukelta į 2 psl.)

KĄ LIETUVA MAN REIŠKIA?

(Atkelta iš 1 psl.)

cija eina dideliu tempu ir plačiu mastu rusinamas kraštas tačiau tautinė, kultūrinė, socialinė jėga tartum galingas vulkanas visu smarkumu galingai tryksta visame krašte. Šitai nenumaldomai jėgai išreikšti jie laukia progos iš laisvojo pasaulio, iš mūsų visų veiklos bei pastangų. Pavyzdžiui, Kalantos įvykis, kaip žinom, išreiškė tautos tragediją kaip tik tuo laiku, kada Amerikos prezidentas Nixonas vizitavo Sovietų Rusiją. Tuo įvykiu buvo norima atkreipti laisvojo pasaulio dėmesį į kenčiančią lietuvių tautą.

Kaip daugelis kitų iš Europos ir Amerikos turėjo progos lankyti Lietuvą, aš taip pat lankiau ir asmeniškai patyriau, mačiau ir visa savo esybe jūtau tą galingai trykstančią tautos pasipriesinimo dvasią. Ir tai pastebėjau ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje ir kituose sovietų pavergtuose kraštuose. Jie laukia iš laisvojo pasaulio momento, kad toji jėga spontaniškai galės iškilti.

Jie laukia, bet pažvelkim, ką mes Vakaruose esam padarę per šitą laikotarpį. Tiesa, esam daug gero savo tautai atlike, bet mano nuomone, tai negana. Ir ką atlikom nebuvo dirbama sistemingai. Siunčiam siuntinius savo giminiams ir tai labai svarbu. Bet kaip su tais, kurie neturi giminių Vakaruose ir nieko negauna? Siuntiniai gimines remia, stiprina, bet nėra pakankamas moralinis pastip-

SAUGUMO PROBLEMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

nentų netinkamumą vairuoti valstybės laivą.

Žinoma, klausimas lieka atviras, ar tokios pastangos išaiškinti vadovaujančių asmenų netinkamumą nepada-ros daugiau žalos negu naudos? Kiekvienu atveju, prasi-dėjusi "antižvalgybinė" akcija negalėjo pakelti saugumo žinybos pareigūnų moralės ir padrasinti juos kiek drašesniems žygiams. Tai liečia ne tik užsienio tarnybą, kaip CIA, bet ir vidaus - FBI. Pagal rugsėjo 29 dieną įsigaliojusį įstatymą, kiekvienas JAV pilietis turi teisę pareikalauti visus duomenis, kuriuos apie jį turi susirinkusios valdžios įstaigos. Jei bus laikomasi įstatymo raidės, kiekvienas užverbuotas sovietų agentas galės periodiškai teirautis įstaigose, ar jos apie tai žino, ar dar ne!

Dabar, pavyzdžiui, prikišama prezidento saugumu besirūpinančiai Slaptajai Tarnybai, kam ji nesulaikiusi tų dviejų moterų, kurios kėsinosi prezidentą nušauti. Juk apie jas ji žinojusi. Bet jei pradėsi suiminėti visus "galimus" pasikėsintojus, kokį triksmą sukeltų žmonių teisių saugotojai. Kiek būtų juoko ir pasityčiojimo!

rinimas ir neduoda politinio efektyvumo laisvame pasaulyje svetimiesiems.

Aš nesakau, jog nieko nedaroma čia Vakaruose politinė prasme. Yra, bet iki šiol nebuvo dirbama sistemingai be perstojo, nes mes vis dar nepajėgėm lietuvių tautos problemų pristatyti Vakarų pasaulio visuomenei. Daug mūsų politinio aktyvumo reiškiasi lietuvių tarpe, tai gerai ypač jaunajai kartai pritraukti. Bet reikėtų daug daugiau toje srityje dirbti. Būkime realūs. Mes nesame vieni. Yra amerikiečiai, anglai, pancūzai ir daug kitų, kurie didesni ir turės daugiau įtakos Maskvoje, kaip mes, todėl reiktu koncentruotis ir į juos.

Mūsų organizacijos ir jų vadovai visą laiką stengiasi kontaktuoti Vakarų pasaulio valdžios aukštus pareigūnus kad tuo būdu jie ir toliau nepriklausomos Lietuvos diplomatinės tarnybos atstovavimą remtų. Atliekama daug viešumon keliamais įvykiams mūsų bendromis jėgomis, kad ir Simo Kudirkos šuolis į laisvę, buvo dramatiškiausias išsivijoje atkreipęs viso pasaulio dėmesį talkinant viso laisvojo pasaulio lietuviams.

Tačiau neužmikime ant laurų. Individualių draugų skaičius mūsų pagalbai nemažės, bet priaugs, jei mes patys budėsime. Situacija atrodo pesimistiška, bet ne beviltiška, tačiau ateityje gali būti dar sunkiau ir sunkiau išlaikyti nepriklausomos Lietuvos diplomatinę atstovavimą laisvame pasaulyje dėl tos vedamos detentės. Bet tas atstovavimas yra labai svarbus politiškai ir taipgi kaip simbolis palaikyti moraliai lietuvius tėvynėje ir čia išsivijoje.

Grižtant prie Helsinkio įvykių, pravartu prisiminti Britų ministerio pirmininko Harold Wilson žodžius:

"Tūkstantis devyni šimtai septyniasdešimt penktais metais kiekvienas europietis turi turėti teisę važiuoti kada ir kur jis pageidauja ir skaityti, ką jis nori. Betgi taip nėra ir aš bijau, nebus vykdoma ateityje. Detentės ironija, kai valstybių santykiai gerėja su respektu prekybai, technologijai ir keičiamasi kai kuriom kariškom sutartimis, tuo tarpu pavergtų tautų vidaus spaudimą

disidentų persekiojimą sovietai vis didina.

Nors Helsinkio galutino akto turinys gražiai skamba, bet išigilinus ten matome tiek daug apgaulingų minčių, taip kad sovietų režimas ir kitų komunistų valdžia Rytų Europoje, pagal tą aktą gali interpretuoti, kaip tik jiems patinka ir jau mes, būdami patyrę iš praeities, gerai žinom, kaip visa tai bus vykdoma.

Sovietai yra garantuoti sienų neliečiamumo, nežiūrint, kad prezidentas Fordas aiškina, jog ta deklaracija yra tik principinis gerų intencijų respektas, kuris ne duoda jokių legalių garantijų. Bet jis, kaip ir kiti Vakarų lyderiai, padėjo savo formalų parašą ant to dokumento ir tai Maskva jį laiko labai svarbiu ir juo remiasi oficialiai.

Ar prezidentas Fordas kels bylą, jeigu sovietai ir toliau tęs represiją Lietuvoje? Jei jis to nedarė prieš tą konferenciją, tai po jos viltys dar sumažėjo. Tai įrodo ir valstybės sekretoriaus dr. Kissingerio laikysena, kad jam tas nerūpi. Iš jo elgesio ir kalbų Genevos pasitarimuose pastebėjome tik tai, kad mažų tautų egzistencija nėra jo rūpesčio saraše.

Ne mes vieni tą matom. Prieš dvi savaites Amerikos žirių laikraštis rašė: "Helsinkio konferencija yra labai didelis laimėjimas rytų Europai, ypač Sovietų sąjungai suteikė teisę okupuotas tautas, anksčiau Vakaruose laikomas kaip jėga okupuotas, dabar oficialiai panaikinti nuo Europos žemėlapiu su Kissingerio palaiminimu. Tas aktas panaikino ir padarė Sovietų Sąjungos dalimi ir Pabaltijo valstybes: Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Nors sakoma, kad Helsinkio faktas garantuoja sienų saugumą visai Europai, sienų, kurias tos valstybės turėjo po antro pasaulinio karo, taigi tokia garantija iškelė sovietų prestižą, nes jie tas naujas sienas buvo užgrobiu ir igiję. Toks pataikavimas sovietams yra tik Kissingerio itaigojamas persistengimas, einas iš silpnosios pusės, pataikauti nežiūrint ir kapituliacijos."

Juk ne kas kitas, kaip Kissingeris paveikė prezidentą Fordą nepriimti Solženicino, dėl ko pasipiktinimą reiškė George Meany, bei Amerikos darbininkų unija. New

York Times ir dauguma laikraščių savo vedamuosiuose kaltino Baltuosius Rūmus ir Fordą, kad pasidavė Kissingerio spaudimui pakeisti istorijoje ligi tol negirdėtą Baltųjų Rūmų elgesį. Ir aš abejoju, ar Fordas būtų pasakęs, kad Helsinkio aktas tiek turi reikšmės, kaip anksčiau minėjau, jei nebūtų sugėdintas Solženicino ir visuomenės opinijos.

Dabar, po Helsinkio mes esame naujoj ir nemalonesnėj negu anksčiau situacijoje, nes pagal Brežnevą Lietuvos byla jau uždaryta. Tad kur mes stovime? Aš nematau, jog mes dabar turėtumėm dirbti prieš detentę vien tik dėl to, kad iš anksto žinome, jog nieko nepastektume, o mūsų žmonės tėvynėje pirmieji nukentėtų.

Taip pat met neturime prarasti pasitikėjimo Vakaruose mūsų tautos interesams, kad galėtume be paliovos veikti ir veikti ne vien spontaniškais išėjimais ir tarptautinę visuomenę, bet teikti nuolatinę informaciją, pastovią propagandą visuomenei, kas iš tikrųjų yra toji detentė ir kaip ciniškai ji naudojama sovietų režime.

Amerikos, Britų ir Vakarų kapituliacija moraliniu ir politiniu požiūriu. Mes turėtume tą momentą išnaudoti taipgi teikiant informaciją ju spaudos kolumnistams, redaktoriams ir žurnalistams apie tai, kas vyksta Lietuvoje ir visa tai lengviausia atlikti asmeniškais kontaktais, kur imanoma, ypač provincijos miestuose.

Mes naturaliai turime draugų ir prijaučiančių darbo unijų ir kitų organizacijų ir paskirų asmenų, kurie gerai pažįsta sovietų vedamą politiką ir yra nusistatę prieš bet koki tautų prievartavimą, todėl reiktu užmegsti ryšius su tokiais ir sistema tingai juos informuoti. Ypač panaudoti Georg Meany simpatijas mūsų atveju, taipgi su kongreso nariais, kad ir ne pačiais vyresniaisiais, nes kiekvienas iš jų turi balsą. Šimtas balsų senate.

Turime stengtis palaikyti nuolatinius ryšius ne tik su aukštais kongresmanų ir senatorių pareigūnais Washingtono, bet ir savo apylinkėse.

Didelį dėmesį turime skirti universitetų, kolegijų ir gimnazijų informavimui. Įtikinti vieną profesorių ar mokytoją, tai reiškia ne jį vieną o per jį daug daugiau asme-

nų. Dešimt profesorių reiškia dešimt kartų daugiau studentų per jį. O paskutiniu metu, kaip man teko pačiai įsitikinti, universitetai patys ieško informacijos apie etnines grupes. Tai patyriau ir gavau progos net savo simboliniu įnašu pasitarnauti tokios informacijos teikimui per Tautinę Sąjungą. Bet jos nedaug turime.

Aš manau sutiksime, jog nežiūrint lietuvių talento oratoriškai kalbėti, kad vienas svetimųjų balsas gali daugiau nulemti jaunųjų galvoseną, negu dviejų lietuvių įtikinėjimas. Taip neturėtų būti, bet yra faktas ir mes turime su tuo skaitytis ir pagal tai veikti.

Besistengdami paveikti amerikiečių jaunimą, negalime pamiršti ir savo lietuviško jaunimo. Prašau nepriimti tai, ką aš sakau už kritiką, tačiau tai yra mūsų problema ir turėtume tuo susirūpinti. Viena lietuvaite man, mūsų jaunųjų laisvame pasikalbėjime, sakė:

"Kai mes pasiekiam 19 ar 20 metų amžiaus, vyresnieji nori ir laukia, kad mes automatiškai išoktume į aktyvią politinę veiklą. Būtų gera ir naudinga, bet kaip galime veikti, jei tiktai šeštadieninė mokykla duoda mums praeities istoriją ir nesuteikia jokios orientacijos dabartiniuose įvykiuose. Iš antros pusės, kai mes dalyvaujame su sirinkimuose, dažnai esame ignoruojami vyresniųjų negaudami jokių pareigų."

Kaip vėliau paaiškėjo, taip galvoja ne ji viena. Ar neturėtume tą jaunimo jausmą rimtai apsvarstyti? Pav. kodėl negalėtume turėti savitaisiais lietuvių jaunimo, tarp 17-25 metų amžiaus, kurie būtų kalbėtojai ir pasakytu, kaip jie apie Lietuvą galvoja, jaučia ir ko siekia būdami aktyvūs veikėjai, o mes vyresnieji sudarytume auditoriją. O kartais galime turėti ir įvairaus amžiaus politinių diskusijų, planuoti, kaip galima lengviau priėti Washingtono, kaip veikti tinkamu tonu ir kokiom priemonėm Amerikos visuomenę pasiekti, ir kaip veikti asmeniškais kontaktais.

Aš manau, kad būtų nesunku tokiom diskusijom gauti kartais ir amerikiečius kalbėtojus, patyrusius politinės veiklos srityje. Yra mūsų tarpe asmenų, kurie viena-kita iš tokių amerikiečių

(Nukelta į 8 psl.)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 321-4751

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published
Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS
Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro nu-
merio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Ne-
spausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skel-
bimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

BASKAI IR ISPANAI

Pakutiniai teroro veiksmai ir vyriausybės kontrapriemonės Ispanijoje sukelia mišrius jausmus. Iš vienos pusės baisu, kad Ispanija nepasektų savo kaimynės Portugalijos pėdomis, kuri palyginti švelnų dešiniųjų režimą vos nepakeitė žymiai žiauresne komunistų diktatūra. Nors šiandien tas pavojus kiek sumažėjo, tačiau portugalai kol kas vietoje tikros laisvės pergyvena tik politinį chaosą ir ūkinį nuosmūkį.

Ispanijoje generalissimo Franko diktatūros dienos yra suskaitytos. Jau vien dėl jo amžiaus -- jam 83 metai. Jo valia ateities Ispanija turėtų būti konstitucinė monarchija, bet numatytas karalius nėra populiarus ir reikia abejojti ar jis sugebės pasinaudoti Franco palikimu Tokioje situacijoje, kada kiekvieną dieną galima laukti didelių pakeitimų, teroro veiksmai atrodo beprasmiški, nebent siekiama chaoso, kuris padėtų išgalėti komunistams.

Antra vertus, didžiausia teroro veiksmų dalį atlieka baskai, kurie turi visai teisėtą nepriklausomybę, ar bent didesnę autonomijos aspiracijas, kurioms sunku nepritarti. Šiandien baskų yra tik pusė tiek, kiek lietuvių. Maždaug 80% jų gyvena Ispanijoje, 20% -- Prancūzijoje, kur jie laisvai gali iškabinti savo vėliavą, jų kalba mokoma viešose mokyklose. Ispanijoje jie tokių teisių neturi.

Baskai jau santykiavo su romėnais, vėliau kariavo su atėjūnais vizigotais ir frankais. 824 metais jie sudarė Navaro karaliją. 1589 m. Navaro karalius Henrikas III buvo paskelbtas Prancūzijos karaliumi Henriku IV, atseit įvyko kažkas panašaus į mūsų istoriją, Jogailą išrinkus Lenkijos karaliumi. Baskai dar ilgai turėjo savo atskiras teises tarp kitko neturėda-

mi jokių luomų. Pas juos visi buvo kilmieji. Likimo ironija norėjo, kad kaip tik prancūzų revoliucija ir jos pasėkos panaikino baskų nepriklausomybę. Jos ilgesnį laiką nedavė ir liberalinis Ispanijos režimas. Autonomija buvo pripažinta tik 1936 metų spalio 5 d., bet tuo laiku jau buvo prasidėjęs pilietinis karas ir Franko jokios autonomijos nepripažino. Baskų vyriausybė pasitraukė į tremtį.

Iš principo baskai yra verti nepriklausomybės ir jų laimėjimas būtų dalimi visų pavergtų tautų laimėjimo. Gaila tik, kad jis gali turėti pašalinę komplikaciją -- konvulsijų Ispanijoje.

(vm)

Balfas kviečia į talką

Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo veikla, pradėta prieš trisdešimt metų, reikšmės ir svarbos nenustojo. Komunistinės Rusijos agresijos išdavoje, po II-o Pasaulinio karo benamiais tremtiniais tapusieji mūsų tautiečiai įsikūrė laisvojo pasaulio įvairiuose kraštuose. Pradžioje įkurtas BALF'as jiems paramai teikti ir rūpinis imigracija į Ameriką. Padėtis pasikeitė, pasikeitė ir paramos reikalingieji.

Per trisdešimt vienerius veiklos metus, BALF'o organizacija šalpos srityje atliko daug ir didelių darbų, kuriuos jautė ir jaučia sušelpiti ir kuriais gali didžiuotis visi Amerikos lieuviai. BALF'o organizacija buvo įkurta visų Amerikos lietuvių ir, jei BALF'as galėjo teikti šalpą, tai yra visų geraširdžių Amerikos lietuvių nuopelnas.

Kiekvienais metais, spalio mėnesį yra pradėdamas lėšų

Ok. Lietuvos ekonomika skaičiuose...

Sovietinės ekonomikos da-
viniai nėra lengvai gaunama
prekė. Tie daviniai slepiami
sudaro valstybės paslapčių
dalį. Net penkmečių planuo-
se, kurie iškilmingai skelbia-
mi 'piatiletkų' vykdymo pra-
džioje, dažnai matyti tikrai
nuošimčius, kuriais gamybi-
nis planas privalo pašokti
virš praeitų metų gamybos.
Tikrieji skaičiai sukaišioti į
paslapčių laikymo seifus,
kur juos tikrai patikimieji
temato.

Ekonominėse apžvalgose,
pavyzdžiui, 'buitinių paslau-
gų apimtis padidėjo 8 procen-
tais', kas reiškia režimo ates-
taciją pagerėjusiam gyveni-
mui. Tačiau tas 'procentinis'
davinytis visiškai neparodo
tikrovinio vaizdo. Jeigu po-
nai turistai, kurių džiugesin-
gais pareiškimais yra retkar-
čiais užpildomi 'Gimtojo
krašto' puslapiai, imtų teir-
autis ir ieškoti ekonomikos
indeksų, jie būtų areštuoti,
įkalinti, išspirti atgal, kaip
buvo išspirtas 'lituanistikos
kursų' jaunuolis, statęs ne-
tinkamą klausimą.

Vienok, retkarčiais, kada
nebeįmanoma slapukauti ir
ima noras pasigirti, sovietinė
statistikos biuras leidžia
ši bei tą patirti partiniams
agitatoriams. Viešai pasiro-
do rūpestingai parinktos
skaitlinės, kuriomis agita-
toriai įtikinėja klausytojus so-
vietiniais ekonomiais lai-
mėjimais. Agitatorių vado-
vėlis, žurnalas 'Laikas ir įvy-
kiai', paskelbė tik trumpą
'laimėjimų' sąrašą, liepdamas
agitatoriams nusirašyti
skaitlines į savo užrašų kny-
gutes. Tai 1974 metų pramonės,
žemės ūkio, kapitalinės
statybos ir liaudies materia-
linės gerovės ir kultūros da-
viniai.

Bematant iš normalių sta-
tistinių davinių pažinimo iš-
puola pramonė. Netgi koma-
gatoriams suteikiami tikrai

telkimo vėjus, kurio metu su-
kauptos lėšos sudaro BALF'
ui sąlygas teikti paramą dau-
gelium lietuvių, gyvenančių
įvairiuose pasaulio kraštuose.

Sėkmingam vajui pravesti
reikia organizuoto darbo ir
duosnių aukotojų. BALF'o
organizacija yra gerai susi-
tvarkiusi ir vajui pravesti pa-
sirusi. Didžiausia vajuos
pravedimo darbo našta tenka
skyrių valdyboms. BALF'o
Centro Valdyba, siekdama vajuos
pasisekimo kviečia visus, kurie tik gali,
talkininkauti skyrių valdy-
boms aukų rinkime. Ten
kur daugiau sutelkiama dar-
bui rankų -- didesni darbai at-
liekami.

Prašome visus gerašird-
žius lietuvius, kiek kas gali
aukoti šalpai. Tegul BALF'
ui aukos prašantis laiškas ne-
lieka neatsakytas, tegul
aukų rinkėjas nebūna be au-
kos išleistas, nes kiekviena
auka yra svarbi ir ji padės
vargė esančiam lietuviui.
BALF'o Centro Valdyba

'laimėjimų' nuošimčiai. Pa-
vyzdžiui rašoma: '...imonių
pelnas padidėjo 12%, darbo
našumas -- 5.9%, gamybos
prieauglis sudarė 7.2% ...'

Statybos daviniuose, nors
ir yra 'procentų', tačiau ran-
dame ir konkrečių davinių.
Pav. nusausta 120,000 hek-
tarų žemės; žemės ūkis
finansuotas 1,425 milijonais
rublių, iš kurių valstybiniai
ūkliai gavo 1,060 milijonų.
Šis faktas rodo, kaip nuosto-
linga kraštui valstybinių
ūkių, senų viduramžinių lati-
fundijų, sistema.

Liaudies materialinės ge-
rovės ir kultūros daviniai
teikia apgraibinį padėties
vaizdą. Įdomus yra viduti-
nis tarnautojo ir darbininko
mėnesinis uždarbis: 137.50
rublio. Tai badmiriavimo at-
lyginimas! Krašte dabar dir-
ba 11,000 gydytojų ir 29,000
vidurinio medicinos persona-
lo darbuotojai, tačiau žmo-
nių sveikata labiau šlubuoja.
Penki procentai daugiau tu-
rėjo gulti į ligonines, kaip
kad 1973 metais. Tragiška
matyti, kad žemės ūkyje te-
bedirba 285,000 žmonių. Tai
netoli JAV žemdirbių skai-
čiaus! 'Mechanizuotas' sovie-
tinis ūkis aptarnaujamas ...
rankomis!

Žemės ūkis jau nebetokia
valstybinė paslaptis, kaip
kad pramonės daviniai. To-
dėl randame ši bei tą iš tos
darbo srities, kur plūša apie
285,000 žmonių.

1974 metais išauginta
2,774,000 tonų grūdų, cukri-
nių runkelių 863,000 tonų,
2,203,000 tonų bulvių, daržo-
vių 352,000 tonų, 11,200 to-
nų linų pluošto. Asiminius,
kad ok. Lietuvoje turi išmisti
3,500,000 gyventojų ir ne-
žinomas skaičius raudonar-
miečių, ir asiminius privalo
mą lažą valstybei, kas iš
krašto išvežama, mažai palie-
ka vietos rinkai. Eilutės

prie maisto parduotuvių iš-
aiškina ši šykšti, skaitlinė-
mis pateikta, informacija.

Štai ir galvijų kiekio davi-
niai: karvių -- 873,000, kiau-
lių -- 2,345,000; avių ir ožkų --
113,100. Mėsos (skerdienos)
gauta 432,100 tonų; pieno --
2,657,300 tonų; kiaušinių --
816,500,000.

Aritmetinė dalyba rodo,
kad gyventojui tenka metams
233 kiaušiniai. Atėmus
privalomą lažą išvežti iš
krašto, ok. Lietuvos gyven-
tojas tikrai gali gardžiuotis
per metus kiaušiniene iš
dviejų kiaušinių bent 60 kart.

Aritmetinė dalyba žudo
impozantiškai atrodančius
davinius, kada gamybos
atlaikos, likusias krašte po
pyliavos valstybei, yra dali-
namos pagal gyventojų bur-
nas.

Nėra problemų gamyboje,
kuri drąsiai žengia po etike-
te: 'Knygų leidyba'. Skelbia-
ma: 'pernai respublikoje
buvo išleista 1,700 knygų --
spaudos vienetų'. Sustoja-
me nustebę. Knygnai už-
versti naujais leidiniais!
Šimtas rašytojų per metus
parašė 1,700 naujų kūrinių?
Visai ne taip! 1974 metais
tepasirodė 3 romanai, 9 apsa-
kymų rinkiniai. Šie skaičiai
gali būti apytiksliai. Bet bu-
vo potvynis Brežnevo, Suslo-
vo ir vietinių bonzų kalbų
brošiūrų. Sovietinius statis-
tinius davinius visad reikia
šifruoti. (jg)

• III LJ KONGRESO Infor-
macijos Tarnyba persikėlė
į naujas patalpas. Visais rei-
kalais pašoma kreiptis: Ro-
mas Sakadolskis, 805 Hous-
ton Ave., Apt. 4, Takoma
Park, Maryland 20012, USA

• JONAS GAIŽUTIS, žino-
mas visuomenės veikėjas,
yra pakviestas lektoriauti
Pedagoginiame Lituanisti-
kos Institute.

KALĖDINĖS dovanos

Tik per Angliją -- greičiau, pigiau, geriau. Siūlome augštos kokybės
dovanų siuntinį, kuris bus naudingas kiekvienai šeimai Lietuvoje.

KALĖDINIS 1975

3 metrai puikios vilnones angliškos medžiagos eilutei; 2.75 m. storos
'crimplene' medžiagos moteriškai eilutei arba moteriškam apsiaustui;
vyriški nailoniniai marškiniai arba bluizė; vyriškas arba moteriškas labai
geros rūšies megztinis; 1 vilnonė gelėta skarelė; 2 gelėtos nailoninės
skarelės; 2 p. vyriškų arba moteriškų vilninių (arba nailoninių) kojinių;
1.80 m. 'crimplene' medžiagos suknelė (arba 1 sv. vilninių mezgimui
siūlų); 1 sv. šokoladinių saldinių; 20 angliškių cigarečių.
Kaina su muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis \$160.00

Paruošiamė specialius maisto gaminių siuntinius 1975 m.
Kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis \$50.00

Tam, kas nori pats sudaryti siuntinį, siūlome šiuos dalykus:
3 m. labai geros angliškos medžiagos eilutei \$45.00
Storą su ornamentais 'crimplene' medžiaga -- 1 m. \$ 7.00
'Crimplene' medžiaga suknelėms -- 1 m. \$ 6.50
Nailoninis kailis moteriškam apsiaustui \$33.00
Dirbtinis minkas moteriškam apsiaustui \$54.00
Vilnonė medžiaga žieminiam apsiaustui \$36.00
Vilnonė gelėta skarelė \$ 8.00
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių \$10.00
Įvairių spalvų perukai \$30.00
Nailoniniai marškiniai \$ 9.00
Vilnoniai arba 'acrylono' nertiniai \$19.00
Lietsargiai 'Telescopic' \$10.00
Šitos kainos yra su sovietiniu muitu.
Reikia pridėti tikrai persiuntimo išlaidas \$17.00

Primame užsakymus: autovežimui, motociklų, dviračių, televizijos apa-
ratų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigų tokiom prekėm, kurių
negalima iš čia pasiųsti.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame
palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą ar kitas šalis.

BALTIC STORES LTD. (Z. Juras)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

Tel. 01-739-8734 arba 01-460-2592

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas

**DIRVAI visą korespondenciją
ir pinigus siųsti šiuo adresu:****Dirva, P.O. Box 03206,
Cleveland, Ohio 44103.****Redaktoriaus tel. (216) 321-4751**

PASAKYTA PARAŠYTA antroji dalis

(3)

DR. ANTANAS BUTKUS

KODEL LIETUVAI NEPAVYKO KOALICINĖ VYRIAUSYBĖ?

Visų pirma nepavyko dėl to, kad Lietuva buvo per jau na valstybė, neturėjusi politinės kultūros. Antra, mūsų politinės partijos radosi iš svetimos įtakos, vadinasi, ne savo kasto dirvoje išaugusios, taigi, nerealios. Partija ėjo lyg ir advokato pareigas tam luomui ar tai rinkėjų grupei, kuriai dėjos atstovaujanti, o lyg ir prokuroro pareigas – visoms kitoms partijoms, ar luomams. Jų kiekviena ieškojo sau privilegijų, teisių, o kitoms ir kitiems tik prievolės dėjo. (79)

Nesant bendrų idealų, negalėjo būti ir kalbos apie tautos vienybę. Partinių programų suma negalėjo būti valstybės programa, o skirtingų luominių reikalavimų, partiškai nušviestų, suma – bendroji valstybės byla. Tokių prieštaravimų suderinti jokiai vyriausybei nebuvo galima, dėl to koalicijos nuolatos darėsi ir nuolat iro, ligi pagaliau atėjo 1926 metų krizė, davusi progos pasukti valstybės vairui tautine linkme.

KUO SKIRIASI TAUTINĖ LINKMĖ NUO PARTINIŲ?

Pirma, savo tikslu deda ne kurių luomų, o visos tautos medžiaginius ir dvasinius reikalus, ne kokį partinį, o tautos idealą. Lygiai vertindama visus luomus, toji linkmė vaizduojasi teisinga valdžia, jiems visiems atstovaujančia. Valdžios uždavinys tenkinti bendruosius tautos reikalus, kaip švietimas, kultūra ir kitus tiek, kiek neša krašto lėšos, kiek tikslinga, žiūrint valstybės interesų sumos. Siekdami tautinės vienybės, turime skelbti ir vykdyti luomų solidarumą, kuris jai pagrindą sudaro. Tai jį reikalus tenka vertinti bendros valstybės gerovės požiūriu. (79)

Reikia įveikti savo partingumus ir atsistoti aukščiau partijų. Kai įvairiaspalvė visuomenė vieningai nuteikta, tai jau palengvintas kelias tautos konsolidacijai. Konsolidacinės vyriausybės nariai yra atsakingi ne savo partinėms grupėms, o įstatymų numatyta valdžiai. Taip su daryta konsolidacinė vyriausybė yra daug patvaresnė ir stipresnė už koalicinę ir daug už ją objektyvesnė, nes jau maža ko nepriklauso nuo partijų.

Srovių dalyvavimas valstybės aparate tautinės vienybės mintimi yra naudingas ir joms pačioms: (a) bendrai dirbdamos išmoksta realiau galvoti, (b) jos daug paartėja valstybės sąvokai.

Srovės reikalingos tautos gyvenime. Gyvenimas labai sudėtingas, tad įdomus ir

turtingas, nes įvairus, taigi ir sveikas ir malonus. Tačiau jei iš savo tekmės išsiveržia ir srovėna į šalį nuo savo krašto, tai išsekina vyriausią vagą, savo tautos vagą. Toks nukrypimas graso tautai pašlyti ir svetimų tekmių būti aptvintai. Argi ne tų svetimainių pavojus pražudė ir senovės Lietuvą?

SEIMO PARTIJOS

Užsieniai rodėsi mūsų visumai kuo pranašesni už Lietuvą, taigi sektini be atodairos ir politikos gyvenime. Suma partinių reikalavimų, iš svetur nusirašytų, buvo laikoma savu padaru. Vienos partijos ėmėsi atstovauti tik valstiečiams, kitos tik ūkininkams, kitos tik kaimui kitos tik miestui, vienos tikėjimui, kitos netikėjimui. Taip atstovaujami reikalai, vedami iš luomų kovos, sužadino minių troškuli ir jo nestengė patenkinti.

To pasėkoje išivyravo, ne lyginant, liaudies frontas ir gatvė ėmė savavaliauti ir raudonomis vėliavomis mosuoti. Jau buvo pavojus valdžiai išnykti ir išivyrauti anarchijai. Plačioji visuomenė buvo nusiminusi. Tik 1926 m. gruodžio 17 d. įvykis atvedė naują vyriausybę, partijų nepriklausančią, kuri pasuko tautiška linkme (91)

Teko keisti įstatymus. Juk nesąmonė būtų laikytis dėsnio: Tegyvuoją raidė, nors ir žūtų šalis. (92)

Išteigta Valstybės Taryba įstatymams ruošti. Iki šiol teko gyventi iš svetimųjų kraštų paveldėtais įstatymais.

Vargu kitur tautinės mažumos turėjo tiek teisės, kaip kad Lietuvoje. Vyriausybė stengėsi būti joms teisinga ir tenkinti jų teisingus reikalavimus.

VALSTYBĖ – SUUPERARBITRAS TAUTOS OKYJE

Pasenusi ūkio tvarka teko keisti nauja, gajesne ir pajėgesne. Tam buvo leidžiami žemės reformos įstatymai ir stiprinami mažieji ūkiai, buvo ateita jiems pagalbon kreditais, paruošta agronomų, amatininkų ir kultūrtechnikų, žemės ūkio mokyklų ir t.t. (140).

Pramonės, Prekybos ir Amatų Rūmai turėjo ir pareigą auklėti ir rykiuoti, vadovaujantis teisingumu, kaip kad tinką valstybės gerovei. Auklėjime blogai atsiliepiama skriauda, kam padaryta, ir nenupelnyta privilegija (141)

Yra verslininkų ir darbdavių, neskiriančių savo asmens kasos nuo įmonės kasos – reikalaujančių daug iš darbininkų, o iš savęs maža reikalaujančių (150). Kas ne dirba, tas nevalgo.

Gerai ekonomikai reikalinga gera vidaus tvarka, įstatymų nustatyta. Kadangi krašto vadovybei ne tiek teo riija, kiek praktika rūpi, tai ji vykdo vienybės idėją kur tik randa galima, kitą kartą suderindama, rodos, nesuderinamus dalykus.

Valstybės byla valdžios programoje susidaro iš bendrų ir realių, tariant, tikrų tautos gyvenimo reikalų. Kas juos atjaučia, tas ir dedasi talkon. Vadinasi, reali tautos vienybė pasireiškia ne srovine vienybe, kuri teoretiskai nėra galima, o srovinių ir nesrovinių žmonių dalyvavime sutartiname darbe. Tokiu atveju jie pakyla aukščiau savo srovių, nors su jomis ir nepasimeta (152)

Čia reikalinga gera valia, kuri turi reikštis viršum ir apačioje, aukštumose ir žemumose. Taigi realioji vienybė turi būti ir nuoširdi. Čia ypatingai svarbų vaidmenį vaidina mūsų spauda. Tegu ir ji išjudina savyje gerą valią, tegu skelbia drąsiau kas naudinga mūsų kraštui ir susivaldo ten, kur būtų jam kenksminga (152).

KRITIKA: Kokia turėtų būti opozicija? Atsakome A. Smetonos lūpomis: 'Kritika yra neatskiriamas kūrybos palydovas. Valdžia dirba ir veikia, opozicija kritiškai vertina jos darbus ir žygius, žinoma, valstybišku mastu. Kai tokioje aukštumoje stovi opozicija, tai ji nebaisi valdžiai, tai ji dalyvauja valdyme, ji darosi kuriamoji valstybės pajėga, ji, nagrinėdama valstybės darbus, pasako ko jiems trūksta, bet ne tyli ir kas gero padaryta. Kritikuojant vyriausybę, nevalia peržengti jai prideramos pagarbos ribų'. (42)

Kritikoje būtina gera valia. Jeigu jos trūksta, tai kritika pigios rūšies kūrinys. Ar galima opozicijos pramanytų gandų skleidimą prieš valdžią vadinti jos darbų vertinimu? Opozicija esti kuriamoji pajėga, verta savo vardo tik tuomet, kada laikosi valstybiškumo ribose.

Kai opozicijos kritika silpna, tai tautinėms organizacijoms, esančioms su valdžia, tenka turėti daugiau autokritikos. Joms prikišama, kad turinčios savo tarpe prisiplakėlių, tik asmens naudų ieškančių, arba menkos doros esančių. Ir bažnyčion visokių ateina, vieni melstis, kiti pažiopsoti, o kiti dar svetimon kišenėn palandžioti, tačiau dėl to nekaltinama šventoji vieta. (43)

Europos lietuvių studijų savaitėje 1974 metais R. Spalis, kalbėdamas apie prez. Antaną Smetoną taip išsireiškė: 'Aš tik daug vėliau su pratau, kad Lietuvoje buvo dvi kartos, kurių pažiūros į Lietuvos amžinumą buvo skirtingos. Manoji karta, sėdusi jau į laisvos Lietuvos

suola, kuri nežinojo okupacijos, jai Lietuvos laisvė buvo tokia pastovi vertybė, tokia nepajudinama, kad kitaip ir negalėjo būti, kad kitaip ir nebus!

Tuo tarpu tiems, kurie pažino okupaciją, kurie vargo dėl Lietuvos laisvės, toji nepriklausomybė nebuvo taip užtikrinta. Ji jiems visą laiką buvo trapi. Smetonai toji kova niekad nesibaigė. Jis jautė grėsiantį pavojų ir tikėjo, kad tik vienybė ir susidrausminimas, visų jėgų pajungimas tautų gerovei gali tautą stiprinti.'

Prieš keletą savaičių Wm. Buckley, garsusis konservatyvių pažiūrų komentatorius aprašydamas šių dienų įvykius Portugalijoje, atmetė pasiūlymą pasirašyti peticiją, reikalaujančią amerikoniškojo pobūdžio demokratijos Portugalijoje. Viename krašte veikiančios demokratinės santvarkos negalima aklaui perkelti į kitą, esmėje skirtingą kraštą; lygiai kaip kad negalima staiga pakeisti krašto gyventojų įgimtos kalbos ir primesti jiems svetimą.

Valstybės byla Smetonos tautinės valdžios programoje susidarė iš bendrų ir realių – tikrų tautos gyvenimo reikalų. Valdžia kvietė visus, kurie tuos gyvuosius tautos reikalus suprato, dėtis talkon. Kvietė srovinius ir nesrovinius žmones dalyvauti sutartinam Lietuvos Valstybės darbe. Per tą darbą Smetona tikėjosi atsiekti realią tautos vienybę. Tokia darbo santalkos filosofija labai sektina ir šiandien. Smetona pripažino spaudai ypatingai svarbų vaidmenį valstybiniam gyvenime. Tą vaidmenį spaudai pripažįstame ir mes šiandien, valstybinės laisvės netekę, tik gal ne visi, ir gal per mažai, mes jai konkrečiai padedame tą ypatingai svarbų vaidmenį tinkamai atlikti?!

Tuoju po 2-jo Pasaulinio karo tautiškas nustojo prieškarinio populiarumo. Prie to daug prisidėjo jo maišymas su nacionalsocializmu, arba nacizmu. Prieš jį lyg iš vieno dirbo komunizmas ir liberalieji intelektualai. Ta jį veikla ypatingai pakenkė išeivijai. Pradžioje ir dalis lietuvių toje akcijoje dalyvavo. Daugelis jų jau spėjo praregėti, kad buvo kerta ma šaka iš po sėdynės. Kai kas net ragina organizuoti vi sose lietuvių kolonijose politinių studijų svaitgalius, kuriuose būtų udgomas tautiškas solidarumas. Gal ir be reikalo siūloma naujas organizacijos aparatas, kada tam tikslui yra pakankamai kompetingų orgnizacijų.

Korp!Neo-Lithuania ir Lietuvių Tautinė S-ga tautiška ma ir darbą lietuvių tautai laiko savo prigimtiniu ir pirmaeilio uždaviniu. Jos ir toliau turėtų rodyti kelią išeivijos lietuvių tautinio solidarumo renesansui. Laikas nedviprasmiškai pasisakyti ir veikti visų lietuvių santalkos dvasioje! Dirbti per organizacijas planingai ir orga-

zuotai atlikti išeivijos taip didius išpareigojimus. Laikas priminti pasauliui, kad lietuvių tauta jau nuo amžių turėjo didelę ir garbingą praeitį ir kad lietuvis šimtmečiais narsiai gynė savo nepriklausomybę. Lietuvis ir šiandien nei kiek nemažiau vertas laisvės už kengūrų žemės premjerą, kuris savo asmeniniais sumetimais begėdiškai nori iš mūsų tautos ją išplėsti. Tačiau tautiško ir tautinės gyvybės neįstengs niekas išplėsti iš tautos, norinčios laisvai gyventi ir pasiryžusios už laisvę vieningai dirbti ir aukotis. Žodžiu, smetoniškasis tautiškas, gilus, natūralus ir tautos idealą statantis augščiau asmeninių ar grupinių interesų yra labai ir labai mums šiandien reikalingas.

Su malonumu ir pakartotinai skaičiau Parašyta-Pasakyta, kurios kalbų mintis aiški, konkreti ir pagaunanti. Visos kalbos turiningos, patrauklios, idomos ir aktualios. Aktualios jos buvo nepriklausomoje Lietuvoje, tą aktualumą neprarado nei šiandien. Smetonos kalbų aktualumo neišblėsinio nei daugelis prabėgusių metų, nei didelė jas išskirianti erdvė, nei laikas, nei nesvietiška pakitėjusios gyvenimo sąlygos, nei politinės, kultūrinės bei socialinės permainos. Priešingai, visa tai lyg ir labiau, tampriau ir nuoširdžiau mus suriša su Smetonos kadaise pasakytais žodžiais. Jo žodžiai, mintys, lo gika ir vaizdai, tarytum išsivadavę iš laiko, erdvės ir aplinkos sąrangos, į mus praby la visu savo išdidžiu atvirumu ir nuogumu. Tas jų atviras bylojimas verčia mus giliai, giliai susimąstyti bei tų žodžių, minčių ir idėjų verpetais persiimti ir jomis užsidegus vėl iš naujo pasiryžti atiduoti Lietuvai ir lietuviams savo duoklę, kurią kaž kada, dar Europos stovyklų laikais, su tokiu skambančiu pasididžiavimu, ir tokiu išdidžiu pasiskardenu vadinome Lietuvos Ambasadorystel!

A. Smetona yra vienas stipriausių mūsų publicistų. Jo stiliaus lengumas, nuosai kus žodžių atseikėjimas ir vaizdus tų žodžių parinkimas pagrindinei minčiai išryškinti, o ne tą mintį žodžių jūroje paskandinti – suteikia knygai tikrosios literatūrinės vertės.

Veikėjas ar veiksnys paprastai yra sąlygojamas aplinkos, kurios jis yra dalis. Smetonos publicistinis genijus iškėlė jį aukščiau už laiko erdvės ir sąlygų aplinkos. Jo raštuose trykštantis idealus tautiško supratimas, šių dienų skaitytojui suteiks ir praktiškos naudos, pažadindamas jame bendruomeninį priklausomumą. A. Smetonos raštuose išryškėja dvejo pas bendruomeninis priklausomumas: kilme apspręstas nesąmoningasis, ir antras – sąmoningasis, kurį sužadina tautiškosios sąmonės apsi reiškinimas bei noras gyventi

(Nukelta į 5 psl.)

Didysis atsiskyrelis XX amžiaus

sąvartoje

M.K. Čiurlionis

Vyt. Alantas

NUO RAIGARDO SLĒNIO IKI PILIES PASAKOS VIRŠONIŲ

Apie Mikalojų Konstantiną Čiurlionį jau yra išlieta jų ros rašalo ir, be abejo, bus dar daugiau išlieta, bet nei mes, nei kitataučiai niekad nepadėsime taško po čiurlionine tema. Lietuvoje išleistoje bibliografijos 600 psl. knygoje apie Čiurlionį, jau iki šiol suregistruota daugiau kaip 4,000, jo darbus ir gyvenimą liečiančių, rašinių 30 kalbomis. Meno kūrinio vertinimas niekad nesibai-

PASAKYTA PARAŠYTA...

(Atkelta iš 4 psl.)

ir dirbti lietuvių tautos grovei. Smetonos labai vaizdžiai atkurti mūsų tautos bendri išgyvenimai ir bendrasis tautinio gėrio siekis, paakins mumyse norą ir toliau išlikti ištikimais Nemuno šalies ir sąmoningos tautos ipėdiniais. Tautiškas ateina paveldėjimu per vaizduotę, emocijas, aistras bei aplinkos suvokimo būdus iš mūsų senelių ir prosenelių mums patiems dažnai nesuprantamam būdų. Prie tautinio sustiprinimo taip pat nejučiomis ir be pastangų neabejotinai daug prisidės Antano Smetonos Pasakyta-Parašyta 2-ji dalis. Jos puslapiai, nelyginant intriguojantis nuotykių romanas, nejučiomis praslys skaitytojo rankose.

P.S. Berošdamas šią prez. Antano Smetonos surinktų kalbų ir raštų recenziją sužinojau, kad vienas iš jos surinkėjų (Leonas Sabaliūnas) anksčiau yra parases doktoranto dizertaciją angli kalba, kurioje persudintom spalvom įvertino nepriklausomos Lietuvos gyvenimą.

Šią dizertaciją gavęs ir ją išstudijavęs, ketinu Dirvos puslapiuose pareikšti apie tą dizertaciją savo nuomonę.

A.B.

gia, o itin vertinimas Čiurlionio kūrybos, kuri svyruoja ant ribos tarp tikrovės ir neribotos fantazijos, nesibaigs niekad.

Čiurlionio kūryba palyginama su upokšniu, išsiliejančiu milžiniška upe kosmoso beribuose krantuose. Taip maždaug atsitiko ir gyvenime.

Kalbant apie Čiurlionį ir Druskininkus, dažnai paminiamas slėpingas Raigardo vardas. Kas jis? Tai Nemuno slėnio sala dešiniajame upės krante, 5 km. aukščiau Druskininkų, tarp Pervalko ir Švendubrės kaimų. Slėnis yra platus, gilus, pelkotas, apsuptas stačių šlaitų... Vietos gyventojai pasakoja padavimų apie čia kadaise puošnų Raigardo miestą, kurį Dievas nubaudęs už nuodėmingą gyvenimą ir nigramzdinęs prarajon. Kartais esą girdėti iš po žemių bažnyčios varpai. Pasaulio pabaigoje miestas vėl iškils iš paviršiu. Kiti vėl pasakoja Raigardo slėnyje pasakendus didelį ežerą. (1)

Taigi, iš to romantinio Raigardo slėnio ištekojo Čiurlionio kūryba. Kitais žodžiais, Čiurlionį žavėjo Druskininkų gamta, žmonių padavimai, pasakos, dainos, trumpai sakant – lietuvių tautosaka. Jei iki 1903 m. Čiurlionis dar svyravo tarp muzikos ir tapybos, tai tais metais įvyko persilaužimas ir jis aiškiai pakrypo į tapybą. Liūdininkai pasakoja, kad tais metais, gyvendamas Druskininkuose, Čiurlionis bėgdavęs prie ežero, irstydavęs laiveliu, tapydavęs, plėsydavęs popierių ir vėl tapydavęs... Jo peizažai būdavo nuostabūs, itin laukai, beržai prie Nemuno, rugiapiūtė – pėdos laukuose, o svarbiausia buvęs išpūdingas triptikas Raigardas. Viduriniame paveiksle buvęs nutapytas Raigardo slėnis, o iš abiejų pusių susivijusios, fantastinės pušys. (2)

Tas fantastinis 'nuodėmingas' miestas, kurį legenda nuskandino Raigardo slėnyje, kitaip sakant, lietuvių tautosaka ir Druskininkų gamtos grožis, paskatino Čiurlionį imtis teptuko ir pradėti spalvingą kūrybos žygį, kuris pasakų pilių bokštais nuaidėjo per kosmoso begalybes...

Idomu kaip anuometinė lietuvių šviesuomenė pasitiko pirmuosius dailininko žingsnius. Kai pačioje XX amž. pradžioje Vilniuje buvo pradėtos ruošti meno parodos, jose dalyvaudavo su savo paveikslais ir Čiurlionis.

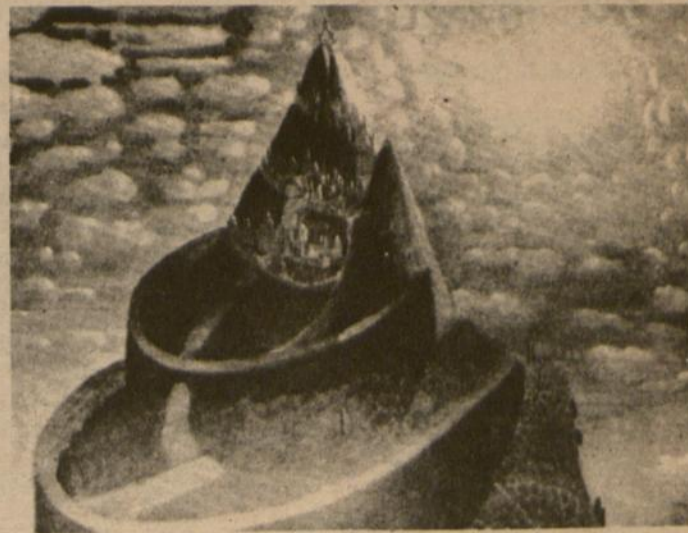
Per vieną tokią parodą visuo-
menės nuotaikų jautrus
'barometras' Vaižgantas, pri-
siartinęs prie Čiurlionio ir
taip prabilęs:

- Mikalojau, va šitą su žu-
vimis paveikslą tai suvokiū
ir aš. Gavėnios metu jis da-
bar aktualus...(3)

Aplamai ano meto kritika nepašyktėjo naujų kelių ieškotojui tapyboje 'dekadento' 'keistuolio' ir panašių epitetų. Žinoma, jis buvo keistuolis su genijaus žymeniu... Žodžiu, ano meto lietuvių visuo-
menė Čiurlionio nesuprato, neįvertino ir greičiausiai ignoravo, bet laimei, kad menininkas, išėjęs į viešumą, jau niekad nebenustoja būti vertinamas... arba užmirštas. Čiurlionis užmiršties išvengė ir atsisėdo tarp nemaruolių...

Visi Čiurlionio kūrybos nagrinėtojai pabrėžia jo 'liaudiškumą', tai yra, nurodo jo įkvėpimo šaltinį buvus 'liaudies kūrybą'. Visi vartoja tą žodelį 'liaudis', tik niekas negali pasakyti, kas ta 'liaudis' yra. Lietuvoje dabar tas žodelis taip plačiai vartojamas, kad dažniausiai atstoja ir žodį 'tauta'. Rusintojams tai labai paranku, nes 'liaudis' labiau derinasi prie rusinimo linijos: žodis 'tauta' ten vengiamas vartoti. Sakysime, yra ūkininkija, darbininkija, inteligentija, bet kokia tautos dalis yra 'liaudis'? Ir kas ta 'liaudies' kūryba? Mes turime žodžius: tautosaka, tautodailė, kitaip sakant, tautos sukurtą žodį ir dailę, bet ne kažkokios 'liaudies kūrybą'. Vadinamoji 'liaudies kūryba' yra ne vieno kokio sluoksnio, o visos tautos kolektyvinė kūryba – tautosaka ir tautodailė.

Man rodos, kad tatau buvo reikalinga paaiškinti, bekalbant apie Čiurlionio 'liaudiš-

M.K. Čiurlionis.

Pasaka.

kumą. Kad Čiurlionis ieškojo savo kūrybai, kaip dailininkas ir muzikas, tautosakoje (tik ne liaudies kūryboje), tai, žinoma, teisybė, tik atsimintina, kad tautosaka negimė jo laikais, kad ji yra tokia pat sena, kaip sena lietuvių tauta. Lietuvių tautosaka Čiurlionio laikais jau buvo ilgų amžių tautos kūrybos išdava, bei didele dalimi ir antikinės Lietuvos atbalsiai. Tad kai Čiurlionio tyrinėtojai kalba apie jo laikų 'liaudies kūrybą', jie kalba tik apie paviršių, užmiršdami lietuvių tautos kūrybos gilią versmę.

ČIURLIONIO AUKURAS LIETUVOS SENOVEI

1904 m. Čiurlionis rašo savo broliui iš Varšuvos, kad jis pradėjęs tapyti pasaulio sutvėrimo ciklą Tebūnie, pridurdamas, jog tai nebūsiąs sutvėrimas pagal bibliją, bet 'kažkokio kito fantastinio pasaulio.'

Tad ir jo tempera Rojus, kaip manoma, įkvėptas Palangos gamtos grožio, nieko bendro neturi su biblijinio rojumi. Tiesa, ten vaikščioja ir skraido angelų pavidalo būtybės, bet Čiurlionio rojuje nėra nei iprastinių Adomo ir Ievos, ir pagaliau nei žalčio, apsvyniojusio aplink me dį. Jo garsūs paveiksliai Karalių pasaka, Auka, Pilies pasaka, Pasaka (triptiko III dalis), Pavasario sonata (finale) Aukuras ir fluorofortas Bokštai labai atliepia antikinę Lietuvą.

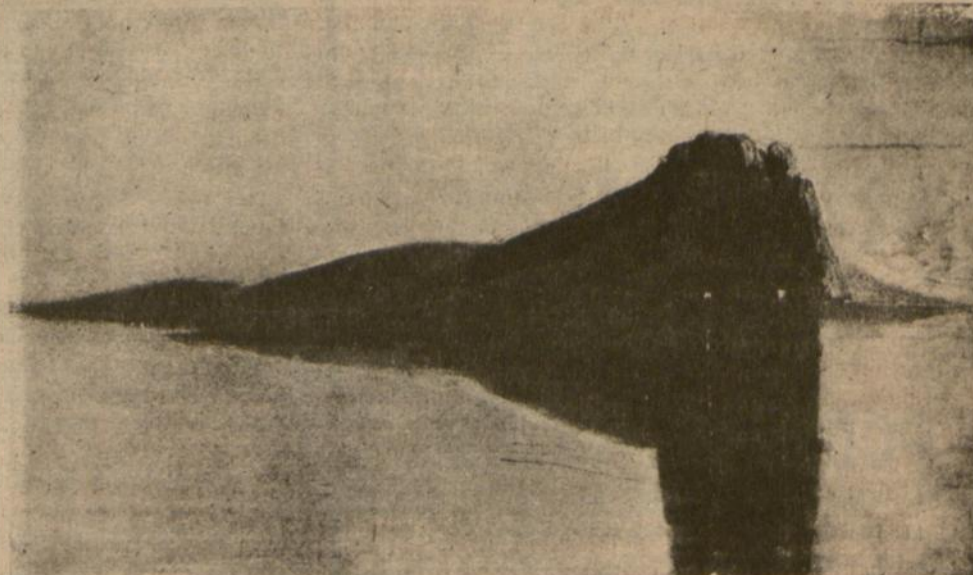
Atgimimo gadinės lietuvių veikėjai ieškojo įkvėpimo imperinės Lietuvos galybėje, tad, nieko nuostabaus,

kad ir Čiurlionis kai kuriuose savo kūriniuose kūrėna senosios Lietuvos aukurus, kitaip sakant, kad ir jo sonatose bei kituose paveiksluose atsiadi Amžinosios Ugnies garbintojų atbalsiai! Didelio lieuvio patrioto ir menininko negalėjo nežavėti legendinio nugrimzdusio Raigardo miesto mistika, ir jis negalėjo negirdėti varpų skambėjimo po žemėmis, o juk tai buvo tautosakos išsaugota nuo užmiršties senoji Lietuva... Pagaliau senovės lietuvių išminties simbolis žaltys nusiųtiesia per žalčio sonatą (adante), savo dydžiu ir jaučiamą galybę užgoždamas visą fantastinę padangės erdvę. Jei yra aišku, kad Čiurlionis ieškojo savo kūrybai įkvėpimo tautosakoje, tai, be abejo, turėjo jo ieškoti ir Lietuvos antikinėje senovėje.

ČIURLIONIO INDIVIDUALUMAS

Čiurlionio neįmanu gretinti ar lyginti su jokia dailininku, jo negali pasodinti į jokią meno mokyklą ar įrikiuoti į kokią meno srovę ar gadynę ir jam negalima pritaikyti iprastinės kritikos mastelio. Prie jo kūrybos reikia prisitarti su kitokiu kritikos samprata ir filosofija: Čiurlionio kūryba turi savo dimensijas. Jis meno pasaulyje švystelėjo kaip Didysis Atsiskyrelis ir liks kaipo Toks. Juokingos ir bergždžios pastangos tų jo vertintojų, kurie galuojasi Čiurlionį išprausti į vienokios ar kitokios meno filosofijos arba srovės rėmus. Niekas Čiurlionio kaip reikiant nesuprato ir nesupras, nes niekas ne

(Nukelta į 6 psl.)

M.K. Čiurlionis.

Ramybė.

M.K. ČIURLIONIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

buvo liudininkas jo įkvėpimo kai jo genijus žybsėjo galingais ir be galo plačiais spalvingos Fantazijos sparnais. Mes galime kiek norime kalbėti apie jo kūrybą ir ją aiškinti savaip, bet mes niekad neįspėsime jos mislės ...

Čiurlionio individualumas yra originalus, kraštutinis ir nepakartojamas. Gamtos grožis, vizijos, legendos ir aplamai tautosaka buvo toji medžiaga, iš kurios jis kūrė teptuku ir garsais savo fantastines sonatas ir apskritai savo be galo individualų panteistinį pasaulį. Stebint jo kūrybą, kyla prieštarų kraštutinumų mintis: jo sukurto kosminio pasaulėvaizdžio didybės akivaizdoje žmogus atrodo be galo menkas ir silpnas padaras, beveik niekas, betgi iš kitos pusės pati jo sukurto kosmoso didybė liudija jį esant didįjį kūrėją, kurio fantazija ir mintis siekia begalybių ...

Čiurlionio įkvėpimo šaltiniai gal ir glūdi mūsų tautosakoje, bet jo fantastiniai regėjimai toli peržengia jos ribas, ir ten jau dominuoja geniali dailininko asmenybė. Jo vizijos sužadina mumyse giliausius ir intymiausias išgyvenimus, nukelia mus į be galo tolimą ir kartu artimą, tarsi iš mūsų pačių sapnų išgriebtą pasaulį, kaip į Nemumo slėnyje nuskendusį Rigardo miestą.

Čiurlionio kūryba perkelia mus į kitą tikrovę, kur dings ta kasdienybė, kur viešpatė Fantazija išskleidžia beribus sparnus, ir kur mes pasijuntame esą dulkės paklydusios ir liūliuojamos piramidžių, saulės ir žalčio sonatų sąskambių ...

Štai dėl ko Čiurlionis neturėjo sekėjų ir nesukūrė savo mokyklos, kaip kad kiti dideli dailininkai. Jis yra unikalus, nepamėgdžijamas ir nepakartojamas.

KODĖL?

Yra didelė mįslė, kodėl Čiurlionis savo fantastinius pasaulius kūrė. Ar tai buvo tik jo vieno individualinis polinkis, ar jo gadynės išraiškos dvasia? Kodėl jo kūryba neturi 'žemiškų aistrų, o visa pasinešusi į dvasinį, idealinį pasaulį? Kodėl jis, atsirėmęs į tautosaką ir į Lietuvos gamtos grožį, ieškojo meninio išikūnijimo 'dangiškose sferose'? Atsakymo į tuos klausimus reikėtų ieškoti tiek dailininko asmenybėje, tiek ano meto Lietuvos politinės sąlygose. Menininkas, nors jis būtų originaliausias ir nesuprantamiausias jo amžininkams, tačiau vis vien negali būti išjungtas iš savo gadynės ir atskirtas nuo savo tautos. Tiesa, jis gali peržengti savo gadynės ribas, kaip tatai atsitiko su Čiurlioniu, bet jo kūryba lieka įleidusi šaknis į jo gyventą laikotarpį.

Lietuvių tauta ilgus amžius gyveno (ir šiandien vėl gyvena) prarastos laisvės ir galybės vizijomis. Čiurlionio laikais, t.y. 19 ir 20 amžių sąvartoje, Lietuvos atgimimo sąjūdis jau buvo išibėgęs ir laisvės regėjimas ėjo ryškyn. Laisvės idealo vizijos nėra kažkokia neiški iliuzija: tai yra būtinybė ir atgaiva, kuri tautą palaiko nuo galutinio tautinės sąmonės praradimo ir apamai nuo dvasinio sužlugimo, ir yra didelė paspartis, siekiant išsivadavimo iš nelaisvės. Tad ir Čiurlionio kūryba iš vienos pusės buvo protesto balsas prieš vergijos tamsuosius gaivalus, o iš kitos – galingas šauksmas, žadinąs tautą keltis iš dvasinio apmario. Jo sonatos kosmose buvo himnai žmogaus laisvei, ir jo pasakų pilys bei senosios Lietuvos aukurai buvo gairės, smaigstomos į laisvąją ateitį.

Per ilgus amžius lietuviu dvasia buvo susinama ir žalojamas būdas. Lietuvis buvo 'auklėjamas' ir 'mokomas' kaip turi gyventi pagal gero vergo pavyzdį ir, žinoma, baudžiamas ne tik kūniškai, bet ir dvasiškai pragaro bausmėmis. Prieš lietuvių buvo padarytas istorinis sąmokslas jį galutinai sužlugdyti.

Čiurlionio kūryba buvo prasiveržimas iš lietuviu dvasinio letargo, tai buvo susmeigusios lūšnos langų pravėrimas po ilgų tamsos amžių ir šviesą ir žmoniškumą, žodžiu, tai buvo prasmegusio po žemėmis didelio, gražaus ir galingo Raigardo miesto kėlimas į paviršų! Čiurlionis savo neribota vaizduote ir talentu statė galingas pilis su kyšančiais bokštais už debesų ir teptuku 'grojo' sonatas kosmose, bet iš tikrųjų savo kūryba jis drumsė lietuviu dvasią, kurstė jį kartu su juo pradėti naują, laisvą kūrybos žygį ir atskleisti naują Lietuvos istorijos lapą. Čiurlionį galėjo pagimdyti tik lietuvių tauta, nes buvo atėjusi laiko pilnybė, kad kas po ilgų amžių tylos prabilų jos vardu ...

Čiurlionio muzika kontraversijų nekelia, bet visai kita kalba išsina užsiminus apie jo tapybą. O tai dėl to, kad savo sonatas, atrodo, jis kūrė vienoje rankoje laikydamas teptuką, o kitą – padėjęs ant pianino klaviatūros. Jo sonatos žėri spalvingumu ir skamba nuzikiniiais niuansais. Mes jas ne tik matome, bet ir 'girdime'. Nežiūrint to, kad tapyba yra statinis menas, o muzika – dinaminis, tačiau abu tie menai Čiurlionio kūrybiniame poveržyje susisintetina. Iki 28 metų savo amžiaus jis buvo tik kompozitorius, ir kas jį paskatino į gyvenimo pabaigą imtis teptuko, mes nežinome, bet yra faktas, kad Čiurlionis, tapęs tapytoju, nenusigrėžė nuo savo muzikinės kultūros.

Pasiryžęs eiti nauju keliu, Čiurlionis nenorėjo likti tik dailininku mėgėju, o stengėsi prasiveržti į dailininkus profesionalus. Ir gal tik tuo

sumetimu galima paaiškinti jo neapsakomą darbštumą ir tiesiog beprotišką skubėjimą. Per 7 metus jis nutapė daugiau kaip 220 įvairių paveikslų ir 380 grafikos kūrinių bei braižinių! Gal būt, jis taip skubėjo dėl pablogėjusios sveikatos, bijodamas neatlikti misijos, kurią jam buvo paskyręs tautos likimas ...

DARBUS SKIRIU LIETUVAI

Čiurlionis švystelėjo per mūsų meno padangę, kaip didžiulis meteoras, palikdamas gilų pėdsaką lietuvių tautos kultūroje. Mes staiga pasijutome esą turtingesni, turiningesni ir drąsesni kitų tautų akivaizdoje, pasijutome tvirčiau stovį ant savo kojų. Čiurlionis sustiprino mūsų tautinę savigarbą ir patikėjimą savimi, pastūmėjo mus nusikratyti mažavertiš-

kumo savijauta. Čiurlionio kūryba buvo atbundanti iš apmario tautos sąmonėje žaibiškas blykstelėjimas, kai, praplėšusi akis po ilgų amžių tamsos, ji vėl pamatė brėkštančios laisvės aušrą.

- Aš esu pasiryžęs visus savo buvusius ir būsimus darbus skirti Lietuvai, - rašė Čiurlionis savo broliui iš Druskininkų 1906 metais.

Didysis Atsiskyrėlis ir Šauklys savo darbais, mintimis bei jausmais niekad nebuvo atsiskyres nuo savo tautos ir jis liks su tauta, kol ji gyvuos ...

- (1) L.E. XXIV t.
- (2) Andrzej Markiewicz, Atsiminimai apie Čiurlionį Draugas, 16, VIII.1961 m.
- (3) Jadvyga Tubelienė, Apie Čiurlionį, Vaižganta ir ... Urachą, Draugas, 28.X.1967.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

is BOSTONO ir NEW YORKO

ISVYKSTA:

LAPKRIČIO 21 — grįžta LAPKRIČIO 29
(Leningradas-Vilnius-Kaunas)

Kaina tik \$676.00

PASKUTINĖ ŠIŲ METŲ GRUPĖ ISVYKSTA
GRUODŽIO 19 ir grįžta SAUSIO 3, 1976
KAINA \$984.00

(Leningras, Vilnius, Ryga, Maskva, Helsinkis)

Prie šių grupių galima jungtis ir iš kitų miestų su papildomu mokesčiu.

REGISTRUOKITES IŠ ANKSTO -- VIETŲ
SKAIČIUS RIBOTAS.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamus iškviavimo dokumentus.

PODAROGIFTS, INC.

DABAR KAIP TIK LAIKAS SIŪSTI DOVANAS

KALĖDOMS

savo giminėms Lietuvoje ir USSR.

MOTOCIKLUS, ŠALDYTUVUS, SKALBIMO MAŠINAS,
TELEVIZIJOS APARATUS, FOTO KAMERAS, SIUVAMAS MAŠINAS.

Taip pat drabužius, medžiagas, kailinius, rankinius laikrodžius ir maisto produktus

Didžiulis Automobilių Pasirinkimas, pavyzdžiui:

MOSKVICH 412 IE

MOSKVICH 427 IE -- Station Wagon

ZHIGULI VAZ 2101

ZHIGULI VAZ 2102 -- Station Wagon

ZHIGULI VAZ 2103

ZAPOROZHETS 968 AE

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, siunčianti DOVANINIUS CERTIFIKATUS per VNESHPOSYLTORGA be jokių tarpininkų, bankų, etc.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, pateikianti persiuntimo įrodymus, atitinkančius jos susitarimą su VNESHPOSYLTORGU.

Klijentų patogumui užsakymus priima šios su mumis bendradarbiaujančios firmos:

Cosmos Parcels Express Corp., 488 Madison Ave.,
New York, N.Y. 10022

Package Express and Travel Agency, 1776 B'way,
New York, N.Y. 10019

Globe Parcel Service, Inc. 723 Walnut St.,
Philadelphia, Pa. 19106

arba mūsų pagrindinė kontora:

PODAROGIFTS, INC.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28 g-vės), NEW YORK,

N. Y. 10001 — TEL.: (212) 685-4537

Atidaryta šeštadieniais iki 5 P.M.

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum.

7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.

6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6½% — 1 metu su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.L.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Rima Stroputė, 8 m., Chicago, Ill.

Iš būsimos parodos.

• PUTNAMO seselių rėmėjos, vadovaujamos Dirvos bendradarbės M. Remienės, spalio 17 d. Jaunimo Centre rengia, sakyčiau, istorinį įvykį. Būtent, penktadienio, spalio 17 d. vakare ten bus atidaryta laisvajame apsaulyje gyvenančių lietuvių vaikų piešinių paroda. Parodą tvarko specialus komitetas, vadovaujamas mokytojos G. Meiluvienės. Tas komitetas, suorganizuotas Putnamo seselių rėmėjų Chicagoje valdybos, organizacinę parodos darbą pradėjo gana anksti. To išdavoje iki spalio 1 d. parodoje dalyvauti užsiregistravo 287 lietuviai jaunuoliai nuo 3 iki 14 m. amžiaus. Iš jų atsiųstų piešinių jūry komisija rado 335 darbus, tūkams išstatyti parodoje. Jaunasis atžalynas atsiliepi ne tik iš įvairių JAV vietovių, bet taip pat iš Kanados, Argentinos, Australijos. tai reiškia, kad jų tėvus pasiekia lietuviška spauda, nes spauda iš anksto teikė informacijas apie parodą. Dabar ypač didelis darbas gūla ant mokytojos G. Meiluvienės, dail. P. Kaupo ir kitų komiteto narių pečių. Tuos visus atsiųstus piešinius reikia tinkamai suklijuoti, sugrupuoti, išdėstyti, kad būsimoji paroda su 335 darbais būtų patraukli ir vaizdinga. Kiekvienas parodos dalyvis gaus atitinkamą pažymėjimą ir specialią jūry komisiją, susidedanti iš dailininkų M. Ambrozaitienės, R. Jautokaitės, E. Marčiulionienės ir seselės Mercedes, paskirs viso devynias premijas – po 3 premijas grupėje: nuo 3 iki 6 nuo 7 iki 10 ir nuo 11 iki 14 metų amžiaus grupėse. Parodą atidarys LB švietimo tarybos pirm. S. Rudys, sveikins 'Tėvynės žvaigždutės' redak. mokytoja J. Plačas. Tikimasi, kad šiuo istoriniu įvykiu gyvai susidomės Chi-

cagos ir apylinkių lietuviai, o parodos organizatorės ir rengėjas tenka nuoširdžiai sveikinti už naują ir įdomų užmojų. Paroda vyks Jaunimo Centro mažojoje salėje, kur seniau buvo Čiurlionio galerija.

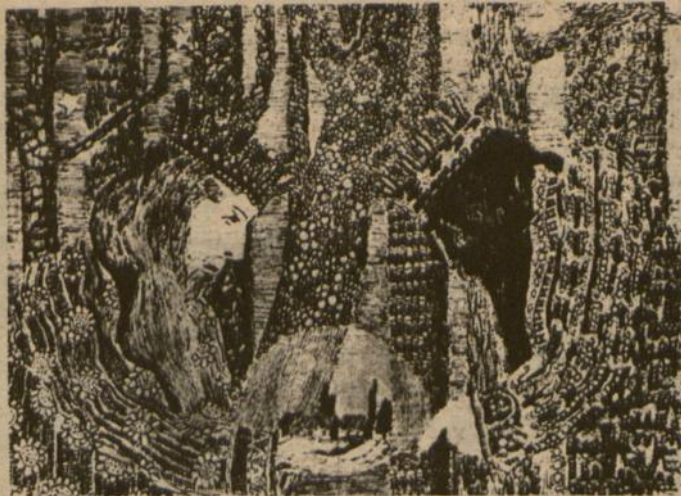
• JAUNIMO Centrą šią vasarą ištiko nelaimės: porą kartų vanduo buvo apšėmęs naująją kavinę ir koridorius, padarydamas nemažai nuostolių. Todėl Chicagoje ne be reikalo kalbama, kad, lietuvių lyjant, į kavinę reikia rinktis su kibirais, arba 'kad ten malonumą gali rasti ir plaukikai ir žuvautojai...'. Todėl dabar rimtai planuojama, tarp paminklo ir kavinės

pastatyti prieangį, kad kaip nors apsaugoti nuo potvynių. Šią žiemą kavinėje kultūrinės vakaronės vyks ne tik penktadienį vakarais, bet ir šeštadienį. Šeštadienines vakarones organizuoja T. ir dr. J. Bogutai. Artimiausios vakaronės bus skiriamos M.K. Čiurlionio, Simo Kudirkos filmams pristatyti.

• JONAS GAIDELIS, Lietuvos Tautinės S-gos narys, jau peržengė 76 m. amžiaus ribą. Jis gimė 1899 m. rugpjūčio 18 d. Biržų valsčiuje, Paškevitiškio vienkiemyje. Lietuvos nepriklausomybės kovose stovėjo savanorių gretas ir gynė Lietuvos laisvę.

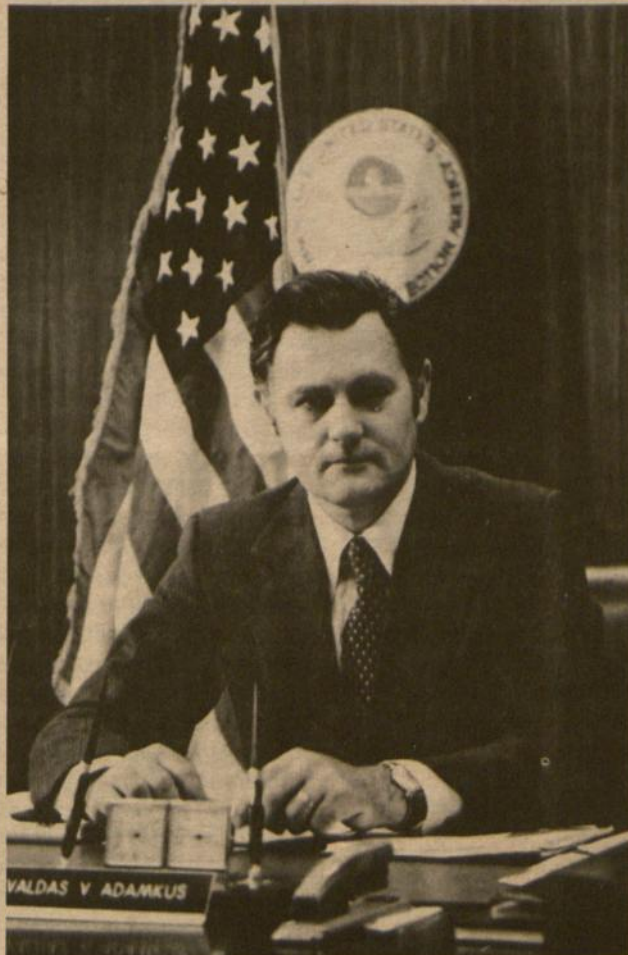
1875-1975

Mikolajaus Konstantino Čiurlionio mūšimas

1975 m. spalio 12 d. 3 vpp Jaunimo Centre
Rengia Margutis-Bileta Margniuse ir Margutyje
Paskata kun Stays Ma. Meninė programa
Elena Blandytė, Violeta Karosaitė, Jonas Kelečius,
Darius Lapinskas, Laima Rastenyte-Lapinskenė

Gamtos aplinkos apsaugos seminare padarys pranešimą

Inž. Valdas Adamkus

JAV Gamtos Aplinkos Apsaugos Įstaiga praneša, kad inž. Valdas V. Adamkus, Vidurio Vakarų regiono viceadministracijos, patarėjo titulu paskirtas prie Jungtinių Tautų Pasaulinės Sveikatos Organizacijos – UN/WHO. Įvairiose pasaulio šalyse iškilas rimtas reikalas kaip su derinti taršos kontrolės įgyvendinimą koordinuojant planavimą, socialinius ir eko-

nominius valstybės reikalus. Šioms problemoms spręsti, Jungtinių Tautų Pasaulio Sveikatos Organizacija ir Lenkijos vyriausybė spalio 13 d. šaukia Gamtos Aplinkos Apsaugos Europos valstybių seminarą Katowice mieste.

Taip pat aktyviai dalyvavo ir 1941 m. birželio sukilime, bei vėliau išsivysčiusioje rezistencinėje kovoje prieš nacius. J. Gaidelio veiklos sritis tada buvo Biržai ir jų apylinkės. Per pastaruosius 25 m. jis gyvena Chicagoje ir verčiasi iš kuklios pensijos. Pensininku būdamas, neužmiršta lietuviškų reikalų ypač aukomis. Lituanicos sporto klubui J. Gaidelis yra paaukojęs \$1,320 ir yra pakeltas klubo garbės nariu. Į Tautinių Namų fondą jis yra įnešęs \$750, į Lietuvos Fondą – \$300, Lietuvos Žurnalistų S-gai paaukojo \$100.

(Nukelta į 8 psl.)

Savanoris-kūrėjas Jonas Gaidelis (trečias iš kairės) su dr. V. Dargiu, A. Budrecku ir A. Juškevičiu. M. Nagio nuotrauka

Korp! Neo-Lithuania suvažiavimas

(2)

SEKMADIENIO SESIJA

Suvažiavimas pradėtas pamaldomis tėvų Jėzuitų koplyčioje. Pamaldas laikė kun. J. Borevičius SJ ir pasakė labai patrijotinį pamokslą. Po pamaldų buvo pagerbti kritusieji dėl Lietuvos laisvės. Korporacijos Neo-Lithuania vardu vainiką padėjo ir tarė žodį pirm. Jurgis Lendraitis.

Suvažiavimas buvo tęsiamas 1 val. p.p. Tautinių Namų salėje. Atidarydamas suvažiavimą prezidento pirmininkas V. Mažeika pranešė, kad yra iš Clevelando atvykusi Birutė Smetonienė ir turi labai svarbų pranešimą. B. Smetonienė pranešė, kad prezidento Antano Smeto-

Ką Lietuva man reiškia?

(Atkelta iš 2 psl.)

pažįsta ir būtų galima iškviesti be atlyginimo. Tai įmanoma ypač didesnėse lietuvių kolonijose. Tokiu būdu, aš manau, galėtume geriau paruošti mūsų jaunimą veikti pradėdant savo apylinkėse ir siekiant Washingtono.

Mūsų tautinės pajėgos neauga ir būkime tikri, jog reikia rūpintis, pagal amerikiečių patarlę "The pipeline be kept flowing". Mes turime imti pavyzdį iš Amerikoje gyvenančių airių ir italų, kurių antra, trečia ir kita generacija laikosi vis tvirtais savo krašto patriotais. Turime iš jų pasimokyti, kas ir mums būtų naudinga.

Šiandien mūsų problema yra iš teorijos pereiti į aktyvą, anot prezidento Kennedžio, neklausti, ką tau duos tėvynė, bet klausti, ką tu gali duoti tėvynei. Ir baigsiu grynai asmeniškai, prisipažindama, kad aš daug kartų esu savęs klaususi, ką man Lietuva reiškia? Mano pagrindas ir interesas būti aktyviai lietuvi, manau, ne daug skiriasi nuo kitų. Aš turiu ten likusius gimines ir jais esu giliai susirūpinusi, juos remiu materialiai ir laiškais.

Tačiau jaučiu ir kitą pagrindą neasmenišką, o gyvybinį: aš pati jaučiuosi esanti lietuvi ir paveldėtoja mūsų turtingos kultūros ir garbingos, ilgos tautos istorijos. Kaip ir jūs visi, aš jaučiu, jog esu patikėta tam palikimui ir todėl esu vienas siauras tiltelis tarp mūsų tautos praeities ir ateities. Žinoma, vienas ir siauras tiltelis nieko nereiškia, bet kai daug jų susijungia, tai pasidaro viena, bendra ir galiną tautos gyvenimo jėgą, griauančią klastos ir neteisybės užtvaras.

Manau, jog tos jėgos vedami mes visi šiandien čia kartu susirinkom.

ANTANAS JUODVALKIS

nos palaikai dabar ilsisi laikinoje vietoje. Yra galimybė A. Smetonos su žmona palikus perkelti į naująjį mauzoliejų pastoviam poilsiui. Reikia pirmadienį imokėti 1500 dolerių. Kazimieras Pocius yra davęs \$500, trūksta dar 1000, kuriuos prašo iš Korp! Neo-Lithuanijos. Pirmininkaujantis V. Mažeika priminė, kad prezidentas A. Smetona buvo korporacijos garbės narys ir paprašė sueigos dalyvius pasisakyti. Visiems dalyviams pritarus, be jokių diskusijų buvo nutarta trūkstantį dolerių šiam reikalui paskirti, o išd. B. Kasakaitis išrašė čekį ir įteikė B. Smetonienei.

Pirmininkaujantis V. Mažeika padėjo sueigai už šio reikalo palankų sprendimą ir paprašė korporantus artimiausiu laiku savo auką atstatyti vyr. valdybos ištuštėjusį iždą. Didėsiu aukų tiki masi gauti iš labiau pasiturinčių korporantų.

Pakviečiamas dr. J. Puzinas paskaitai, kuri buvo taikyta ką tik praėjusiais Tautos šventės dienai. Jis nukeldino klausytojus į Vytauto Didžiojo viešpatavimo laikus ir jo pastangas užsidėti karališkąjį vainiką. Taigi, mums Tautos šventė - rugsėjo 8 - yra savarankumo simbolis. Paskaita buvo įdomi ir perpinta negirdėtais įvykiais bei faktais. Susirinkusieji dėmesingai iš klausė ir pareiškė padėką triukšmingais plojimais.

Pirmininkavimą perėmė R. Gulbinas. Grįžtama prie darbotvarkės ir kviečiamas mandatų k-jos pirm. Augaitis padaryti pranešimą. Augaitis pranešė, kad suvažiavime dalyvauja 43 korporantai.

Nominacijų k-jos vardu pranešimą padarė A. Mockaitis. Nominuoti korporantai į įvairias pareigas:

Vyr. Valdyba (kuri vėliau pasiskirstė pareigomis) - pirm. Mečys Šimkus, vice-pirm. Audronė Pavilčiūtė (3-ia kadencija), sekr. Birutė Augaitienė, išd. Juozas Žvynys ir arbiter elegantiarum Vaclovas Mažeika.

Kontrolės Komisija - A. Augaitis, J. Juodikis ir S. Virpša.

Garbės Teismas - dr. A. Butkus, A. Grigaliūnienė, dr. J. Maurukas, J. Mockus ir V. Vinclovas.

Taryba - A. Gulbinienė, A. Juodvalkis, J. Jurkūnas, A. Mockaitis, A. Modestas, C. Modestas, M. Valiukėnas ir J. Valkiūnas.

Nominacijų komisijos siūlymui suvažiavimas pritarė, o pirmininkaujantis palinkėjo sėkmingo darbo.

Suvažiavimas įpareigojo prezidentumą pasveikinti korporacijos steigėjus J. Dargį ir dr. Virkutį, o taip pat, liginėje esantį filisterį dr. J. Bartkų.

'Naujosios Vilties' leidimas, redagavimas ir administravimas iššaukė gyvą reakciją ir kietesnę pasisakymą. Administratorius B. Kasakaitis papasakojo administracinius sunkumus, atsiskaitymą ir ekspedijavimą. Dėkojo talkininkams, kurie prisidėjo prie žurnalo išsiuntinėjimo prenumeratoriams. Pastebėjo, kad kartais spauda per anksti paskelbia apie žurnalo išleidimą, po prenumeratorių nesulaukę žurnalo, vieni pikčiau, kiti santūriau priekaištauja administratoriui už per ilgą delsimą su išsiuntimu. Nereikėtų skelbi sapudoje per ankstyvų žinių.

Dr. Kriaučeliūnas, T. Blinstrubas, J. Jurkūnas ir kt. kėlė reikalą atstatyti 'Naujosios Vilties' leidėjų tarybą, kaip buvo pradžioje. Leidėjai: ALTS-gos valdyba ir Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba į žurnalo 'Naujoji Viltis' leidimo ir redagavimo reikalus turėtų kreiptis per savo įgaliotus asmenis taryboje, o ne tiesioginiai. Susirinkimas pavedė naujai vyr. valdybai ta kryptimi veikti ir atstatyti leidėjų tarybą. Žurnalo redacinei kolegijai, ypač vyr. redaktoriui dr. J. Baliui, pareikštas pilnas pasitikėjimas ir padėka už įdedamą neįkainojamą darbą.

Pabaigoje naujosios vyr. valdybos vardu žodį tarė Mečys Šimkus, pareiškdamas, kad suvažiavimo iškeltos mintys ir pageidavimai bus stengiamasi įgyvendinti ir korporacijos veiklą pagyventi.

Rezoliucijų k-jos vardu M. Valiukėnas pasiūlė kelias rezoliucijas, kurias suvažiavimas priėmė (spaudoje bus paskelbtos atskirai).

Suvažiavimas baigtas Gau deamus.

BAIGMINĖS MINTYS

Suvažiavimas galėjo būti gausesnis, jei ne tolimes-

nių vietovių, tai bent vietiniai korporantai turėjo labiau domėtis savąja veikla. Nei vyresnieji, nei jaunieji neparodė didesnio susidomėjimo. Jaučiamas atvesimas lietuviškai veiklai, o turėtų būti atvirkesniai, nes lietuvių bei išlaikyti kiekvienais metais reikia didesnių pastangų ir daugiau ryžto. Korporantai neturėtų paskęsti turimuose patogumuose ir esamam gerbūvyje. Ne vienas esame gerai prasikūrę ir ekonomiškai isivirtinę, bet tik keli ar keliolika stambesniems aukomis paremia viena kitą kultūrinį reikalą, DIRVĄ, NAUJĄJĄ VILTĮ ir kt. Nesurandame laiko nei noro nuvykti vieną savaitę į korporacijos ruošiamas stovyklas-studijų dienas. Vadovybių pastangos, dažnai atsimuša į mūsų abejingumą ir lieka neįvykdytos. Per anksti nepasenkime ir nesuliurbėkime, kad pats gyvenimas nepadarytų nereikalingomis atliekomis. Jaunųjų korporantų yra nemažas būrys, bet ir jų daugelio nesimato korporacijos veikloje, be viešos kitos išimties. Iš jaunųjų korporantų tikimasi didesnio įnašo į lietuvišką veiklą, nes jiems lengviau prieinami šio krašto kultūriniai lobiai.

Ateičiai linkėtina vyresniesiems nepasenti dvasioje, o jaunesiems jausti dienos pareigą ir atsakomybę lietuvių gyvenimo ir Lietuvos vadavimo darbe.

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 7 psl.)

Kai susitinki J. Gaidelį lietuviškame Marquette Parke, matai jį sveiką ir visad gerai nusiteikusį. Turi puikią atmintį ir gyvenimu yra didžiai patenkintas. Taip pat J. Gaidelis siuntiniais labai remia okup. Lietuvoje likusius savo šeimos narius. Ilgiausių metų garbingam Lietuvos savanoriui-kūrėjui ir lietuviškų darbų taip nuoširdžiam rėmėjui.

• LIETUVIŲ žurnalistų S-gos centro valdyba apvaldesne suma parėmė Dirvą. Tai buvo vienbalsiai nutarta rugsėjo 30 d. įvykusiam posėdyje. Siemietinis Spaudos balius, rengiamas sausio mėn. pabaigoje Martinique restorano pokylių salėje, bus kiek skirtingesnis nuo praėjusių. Nebebus loterijos, o tradicinė antis atiteks kuriam nors laimingam stalui. Kita naujiena - tai kunigo parašyta humoristinė dalis, kurią atliks muz. A. Jurgučio vadovaujamas vyrų kvartetas ar kvintetas. Meniš-humoristinės programos teksto autorius bus kun. J. Plankis, Brighton Parko liet. parapijos vikaras, savo parašytomis humoristiniais kupletais uždaroje kompanijose dažnai prajuokinas kunigus ir pasauliečius. Dr. A. Paulius su visa eile organizacijų vėl rengia didžiulį kaukių maskaradą Jaunimo Centre prieš užgavėnes. Pernai ta šventė labai gerai pavyko ir prie rengimo prisidėjusioms organizacijoms davė pelno. Šiomet, tikimasi, praeis nebe šimtai, bet gal net pora tūkstančių žmonių, nes yra išnuomotas visa Jaunimo Centras. Rengėjų tarpe yra Illinois Liet. Gydytojų dr. ja, skautai, Chicagos Lietuvių Opera, Antras Kaimas ir kt. Maskarado proga dr. A. Paulius spalio 22 d. Tautiniuose Namuose šaukia spaudos konferenciją, į kurią asmeniškais kvietimais bus pakviesti spaudos, radijo bei TV darbuotojai. Spaudos, radijo ir TV darbuotojai, aišku, prašys, kad dalis būsimo pelno būtų paskirta lietuvių spaudai, radio valandėlėms, televizijai.

• NEOFICIALIAI teko sužinoti nemalonią naujieną apie Margučio radijo valandėlės likimą. Stotis, kuri perduoda Margučio programas, keičia laiką. Margutis galės būti girdimas labai nepatogiomis ankstyvo popiečio valandomis ir, aišku, nebegalės išsilaukyti, nes programą tegalės klausyti tik pensininkai. Tokiu atveju Margutis turės užsidaryti ir, P. Petručio žodžiais, gal teleisti tik mėnesinį žurnalą. Toje nemalonoje painiavoje yra ir prošvaisčių. Jų kol kas neskelbiu. Jei reikalas pasisuktų gerą linkmę, tai praneš Margutis. vis dėlto, ši seniausia ir tikrai puikiai tvarkoma radio valandėlė Chicagos ir apylinkių lietuviams yra labai reikalinga, dažnai mus pakelianti spontaniškiems uždaviniams, o ypač okup. Lietuvos reikalui.

PADEKA

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba nuoširdžiai dėkoja už aukas Klestėjimo Fondui. Aukojo: E. Songinienė - \$10, S. Mackevičius - \$20, B. Smetonienė - \$30 ir Philadelphia padalinys - \$25.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

GINTARO VALGYKLA

Clevelando rytinėje pusėje, ant Euclid priemiesčio ribos, koncentruojasi lietuviško gyvenimo įvairūs elementai. Graži Dievo Motinos Ne paliaujamos Pagalbos bažnyčia, su išpūdingu paminklu šalia, dažnokai įvairių švenčių ir iškilmų metu sutraukia minias tautiečių. Čia veikia šv. Kazimiero lituanistinė mokykla, čia parapijos patalpose vyksta pastoviai skautų sueigos, įvairių organizacijų susirinkimai, posėdžiai ir didesnio masto lietuviški renginiai. Už keleto gatvių, 185-oji gatvė skersai kertanti tą Clevelando dalį beveik iki pat ežero, yra tapusi vienu iš pagrindinių lietuviško prekybinio ir pramoninio gyvenimo centru. Nauji, patogūs ir gražios architektūrinės struktūros Lietuvių Namai, jungia savyje tiek kultūrinį, tiek pramoninį judėjimą. Šalia įstaigų, Lietuvių Namuose nuomojamos salės, posėdžių kambariai, ir juose yra įsikūrusios Lietuvių klubas ir valgykla 'Gintaras'.

Valgyklos patalpa jauki, skoninga ir moderni. Vienoje sienoje veidrodžiuose atspindi didelė dalis valgyklos ir tuo pačiu ji tarsi darosi didesnė. Natūralaus medžio sienos, rausvas kilimas, dailiai padengti stalai su gėlių puokštėmis. Šone bufetas su ant trupinto ledo išrikuotomis salotomis ir dideliu pasirinkimu padažų. Švelni muzika pietaujančius maloniai nuteikia.

Jauna, dailios išvaizdos patarnautoja prisistatė su šypsena ir valgių sąrašu. Pasirinkimas gausus ir įvairus. Valgių sąrašė galima rasti ir standartinius restorano patiekalus ir specialius lietuviškus. Ragauju kopūstų sriubą ir prieinu išvadą, kad tokios skanios sriubos nesu ragavusi nuo Lietuvos laikų. Virtiniai, bulviniai blynai su grietine, paduoti karšti su visais reikalingais priedais. Po kiek laiko išduodu atsilankymo paslaptį – norą aprašyti valgyklą. Iš žvilgančios virtuvės, į kurią žvilgtelėjau pro langą, prisiartinio valgyklos šeimininkė Teresė Kuzman-Kuzmanienė. Sėdome kartu ir, šalia puoduko skanios, garuojančios kavos, susipažinome.

Teresė Kuzmanienė, čia gimusi ir augusi lietuvaite, Jono ir Zuzanos Bortnikų dukte, dailiai kalbant lietuviškai, su dideliu malonumu pasakojo apie Gintarą ir save. Lietuviškai išmokusi kalbėti savo tėvų namuose ir yra ištekėjusi už Amerikos lietuvių. Sunku buvo patikėti, kai pastebėjo turinti net 19 vaikų... Jos šeima buvusi veikli lietuviškame gyvenime jau prieš visą eilę metų. Tėvas buvęs vienas iš šv. Jurgio parapijos iniciatorių,

o brolis – Pranas Bortnikas – buvo Lietuvos Vyčių pirminku.

T. Kuzmanienė šeimininkauja 'Gintare' nuo 1974 m. balandžio mėnesio. Jos žinioje visos maisto produktų užpirkimas, valgių sąrašo sudarymas ir pats gaminimas. Turinti gerą patyrimą iš ankščiau, savo laiku buvusi restorano savininkė, ji yra išvysčiusi visą eilę receptų ir amerikietiškoji valgių sąrašo dalis yra jos patyrimo rezultatas. Lietuviškus valgius gamina Kristina Biliūnienė, patyrusi virėja ir kulinarė.

Įdomu buvo sužinoti, kaip atsirado 'Gintaro' vardas. T. Kuzmanienė, prieš valgyklos atidarymą, kalbėjosi bare su lietuvaite padavėja Nijole Motiejūniene. 'Toks gražus dalykas yra tas mūsų lietuviškas geltonas papuošalas naudojamas ... amber'. Kaip jis vadinasi lietuviškai? paklausė ji Nijolės. 'Gintaras', atsakė ji. Ir taip dabar matome iškabą (galėtų būti dailesnė) ir geltonos spalvos valgių sąrašo viršelius su žodžiu 'GINTARAS'.

LIETUVIŲ KLUBAS

Po pietų nutariau pasikalbėti su Lietuvių Klubu ilganarė.

Lietuvių Klubo vedėjas Z. Dučmanas tarp klientų. Iš kairės: J. Kaklauskas, Z. Dučmanas, R. Valodka ir A. Vedegys. J. Garlos nuotrauka

mečiu vedėju Zenonu Dučmanu. Užimtas šimtais reikalų, tačiau paslaugus ir malonus, atrodo suskuba visur – čia taurelę papildamas bare, čia skaičiuodamas pinigus, atsakydamas telefoną ar, kaip šiuo atveju, pakvies-

damas mane į savo tvarkingą, vedėjo kabinetą. Jau 24 metai kaip Z. Dučmanas vadovauja lietuvių klubui, kuris tėra tąsa pirmųjų lietuvių emigrantų įkurto klubo prieš 67 metus. Nežiūrint to kad visas klubas pamažu perėjo į naujas rankas, bedarbiavimas ir santykiai tarp visų generacijų lietuvių klubo veikloje yra labai darnūs. Gintaro valgykla yra klubo žinioje ir iš viso dirba 27 tarnautojai. Valgykloje savaitgaliais patarnauja net šešios patarnautojos. Klubo registruotų narių skaičius siekia 960 asmenų, kurių tik 60% sudaro lietuviai. Kita 40% yra vietiniai šio rajono gyventojai, dėl daugelio priežasčių mėgstą naudotis klubo privilegijomis – pigesniais gėrimais, valgykla ir panašiai, nors jie neturi teisės balsuoti. Nario kortelė, kaštuojanti \$5 metams, teikia visą eilę privilegijų, kaip įėjimą veltui į gegužines, teisę pakviesti svečius ir t.t. Tačiau svarbiausia yra tai, kad (Nukelta į 10 psl.)

Gintaro valgyklos šeimininkė Teresė Kuzmanienė. J. Garlos nuotr.

Vienas svarbiausių pranešimų mūsų klientams:

Kiekvienam jūsų oro taršos kontrolės programa kainuoja 300 dolerių.

Jeigu jūs galvojate, ar jūsų elektros sąskaita vis kils aukščiau, pagalvokite apie šitą: Per sekančius 5 metus Illuminating Company turės išleisti 200 milijonų dolerių oro taršos kontrolei, kad išpildžius valdžios reikalavimus. Tai išeina maždaug 300 dolerių klientui ir beveik visa tai su laiku turės būti užmokėta jūsų ir kitų klientų.

Atvirai mes galvojame, kad tai yra daugiau negu jūs turėtumėte mokėti. Kai kurie oro taršos reikalavimai yra nerealiai griežti. Ir jie yra neįtikinamai brangūs. Oro taršos kontrolės įrengimas vienai iš mūsų jėgainių pabaigoje bus brangesnis negu visa jėgainė.

Kad turėtumėte šiokią tokią idėją, kiek toks vienas "mažas" projektas kainuoja, pasižiūrėkit kas darosi "A" sekcijoje mūsų Avon Lake jėgainėje.

500 pėdų kaminas yra statomas pakaitalui dabar esančio 300 pėdų kamino. Ir dabartiniai electrostatic įrengimai, pramatyti eliminavimui 90% priemaišų išmetamų į orą – yra pakeičiami naujais įrengimais, pritaikintais 99.5% pajėgumui.

Kaina: 27 milijonai dolerių. Daugiau negu kainuoja pastatyti tris naujus pastatus Cleveland State University! Visa tai mažiau negu 5% rezultato pagerinimui.

Niekas nestato klausimo aplinkos pagerinimo reikalingumui. Bet kiekvienas turėtų klausiti "kaip tobulai" ir "kokia kaina". Kadangi kiekvienas kuris naudoja elektrą, turės padengti šią sąskaitą.

The ILLUMINATING Company

DLK Birutės draugijos auksinė sukaktis

Clevelando birutietės š.m. rugsėjo 28 d. atšventė savo draugijos 50 m. ir savo skyriaus 20 m. sukaktis. Pamaldose Dievo Motinos N.P. bažnyčioje matėme jas tautiniais rūbais pasipuošusias nešant prie altoriaus padėti saujelę Lietuvos žemės ir lietuvišką kryžių. Tose pačiose pamaldose organizuotai dalyvavo virš šimto Lietuvių Skaučių Seserijos vadovių suvažiavimo dalyvių ir apie tiek pat Clevelando skaučių. Koks simboliškas sutapimas! Birutietės draugija įkurta pagelbėti laisvės kovų veteranams, sužeistiems kariams, invalidams ir jų šeimoms, tarnauti savo tėvynei – ir skautės, augančios ir veikiančios tam pačiam tikslui padėti artimui, būti geros ir ištikimos savo tėvynės Lietuvos dukros – dalyvauja bendroj šv. Mišių aukoj. Trys generacijos ir viena ta pati idėja, vienas ir tas pats tikslas.

Po pietų, Lietuvių namų salėje, įvyko birutietėjų su-ruoštas minėjimas, kurį pravedė Clevelando skyriaus pirmoji ir dabartinė pirmininkė V. Nagevičienė, šiose pareigose – su pertraukomis – išbuvusi 17 metų, ir jauniausioji birutietė I. Bublėnė.

Prisiminus ir pagerbus mi rusiškai draugijos nares ir kleb. kun. G. Kijauskui sukalbėjus momentui pritaikintą malda, pirm. V. Nagevičienė patiekė trumpą Birutės dr-jos įsteigimo ir Clevelando skyriaus veiklos apžvalgą. Eilę metų jos ruošė ir pravedė Tautos šventės minėjimus, šelpė karių-invalidus, lietuvių šeimas Suvalkų trikampyje, rėmė Vasario 16 gimnaziją, ruošė dailės dirbinių parodas, dalyva-

vo Clevelande ruošose tautinių grupių parodose su lietuviškais meno dirbiniais, lietuviškos kulinarijos patiekalais, su gausiai platinama propagandine literatūra. Labai reikšmingas Clevelando birutietėjų užmojis buvo suorganizuoti ir įvykdyti savo garbės pirmininkės a.a. Sofijos Smetonienės palaikų perkėlimą į Visų Sielų kapinių mauzoliejų. Ta pačia proga, kaip žinome, buvo čia perkelti ir a.a. A. Smetonos palaikai.

Po pranešimo buvo sveikinimai. Detroito birutietėjų delegacijos vardu sveikino p. Daugvydienė. S. Barzdukas savo sveikinime linkėjo, kad birutietės palaikytų ir ugdytų mūsų visuomenėje tautinės šilimos ir meilės, pakantot vieni kitiems ir tautinio solidarumo dorybes. Trum-

pas kalbas pasakė: LB Ohio Apygardos pirm. K. Ziedonis, Clevelando ramovėnų pirm. A. Jonaitis, LB Clevelando apyl. pirm. J. Malskis ir LRK Moterų S-gos 36 kp. vardu O. Jokūbaitienė. Raštu sveikino Los Angeles birutietės, Clevelando Skautininkių draugovė, Kar. Juozapavičiaus ir Žalgirio šaulių kuopos ir Lith. Village Direkcija.

Pagrindinę kalbą pasakė prof. A. Augustinavičienė, iškeldama politinio aspekto svarbą šiuo metu visose mūsų organizacijose ir plačiau aptardama individo ir organizacijos svarbą mūsų jaunajai kartai.

Meninę dalį atliko viešnia solistė iš Detroito Danutė Petronienė, padainuodama keletą gražių dainų. Jai akompanavo G. Karsokienė.

Tautinių šokių pynę smagiai pašoko Grandinėlės jaunesniųjų šokėjų grupė vadovaujant L. Sagiui ir grupės mokytojai N. Balčiūnienei. Grojo R. Strimaitis su dviem draugais. Visiems patiko grupės šokiai, o ypatingai pranešėja Renė Motiejūnaitė.

Minėjimas užbaigtas vaišėmis, kurias suruošė darbdėcios ir vaišingos birutietės višiemis minėjiman atsilankiusiems svečiams, o jų buvo geri du šimtai. Ponai Stasai maloniai padėjo svečiams nu malšinti troškulį, o visos birutietės rūpinosi svečių malonia viešnage.

Linkime šiam veikliam DLK Birutės draugijos skyriui ir energingoms jo vadovėms, o taip pat ir pačiai Draugijai daug gerų ir našių metų čia tremtyje ir vėliau laisvę atgavusioj tėvynėj Lietuvoj.

(pk)

ga iš šv. Tėvo buvo gautas palaiminimas.

• SANTA MONIKOS Amerikos Lietuvių Klubas renčia solistės Stasės Pautienės dainų vakarą-rečitalį š.m. spalio 18 d. šeštadienį 7 val. vakare, Santa Monica Bay Women's Club salėje, 1210 4th St., Santa Monika.

Programoje bus išpildyti lietuvių ir kitų kompozitorių kūriniai. Koncerto salėje bus išstatyti, neseniai iš Paryžiaus grįžusios dail. Geš tautienės paskutinieji tapybos darbai.

LONG BEACH
KLUBAS

Long Beach Lietuvių Klubo narių susirinkimas įvyko rugsėjo 21 d. klubo pirm. A. Kontvio sodyboje.

Svarstant klubo reikalus buvo nutarta iš klubo kasos paaukoti \$50 lietuvių jauni kongresui ir apmokėti vieną pusvalandį Kalifornijos lietuvių radijo programos. J. Matijošaičiui pasiūlius, nariai asmeniškai paaukojo \$70 Brazinskams Turkiijoje. Po \$5 aukojo: J. Matijošaitis, D. Mekišius, V. Gilys, V. Počas, L. Oksas, D. Kaske- lienė, B. Morkis, L. Reivyd- das, J. Mikalonis, A. Kontvis, B. Basiulis; \$4 – O. Macenienė, \$3 – A. Nevardas- kas, S. Jasutis; \$2 – P. Petratis, E. Šerėnas; \$1 – V. Tamošaitis. Aukas Bra- zinskams pasiuntė paštu J. Matijošaitis.

Rudens parengimu rūpin- tis pavesta klubo valdybai.

Po susirinkimo visus klubo narius pirm. A. Kontvis ir ponja gražiai pavaišino.

(dm)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T. GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TŪKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
affiliated with PODAROGIFTS, INC.

priima užsakymus DOVANŲ PAZYMĖJIMAMS, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape records) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo gimnėms ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

488 MADISON AVENUE, FLOOR 21ST,

(Tarp 51 ir 52 g-vės)

NEW YORK, N. Y. 10022

Tel.: (212) 758-1150/1

S K Y R I A I :

Apple-Valley, Minn. 55124 7707 147 St.....	612-432-7083
New York, N. Y. 10003, 45 Second Avenue ----	Tel.: 254-5456
New York, N.Y., 10011, 135 W. 14 St.	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127, 331 West Broadway ----	268-0068
Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue ----	856-2674
Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue ----	278-6966
Chicago, Ill. 60629, 2501 West 69 St.	925-2737
Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road ----	884-1728
Irvington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue ----	372-4685
Irvington, N. J. 07111, 1082 Springfield Ave.	374-6446
Fort Wayne, Ind. 46808, 1807 Beimeke Rd.....	432-5402
Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W.	458-2256
Hartford, Conn. 06106, 518 Park St.....	246-9473
Lakewood, N. J. 08701, 241 Fourth St.	363-8569
Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	261-2994
New Haven, Conn. 06511, 1329 Boulevard ----	562-1446
Newark, N. J. 07106, 698 Sanford Ave.	373-8783
Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street ----	472-6387
Paterson, N. J. 07505, 60 Broadway ----	345-2028
Philadelphia, Pa. 19122, 1214-N. 5th St.....	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141, 4925 Old York Rd.	763-4818
Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street ----	481-2750
San Francisco, Calif. 94115, 1826 Divisadero St., ..	346-1571
Trenton, N.J. 08620 4 Quay Curt.....	609-585-4867
Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street ----	756-6766
Woodhaven, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave.	441-4712
Worcester, Mass. 01610, 144 Millbury Street ----	798-2868
Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street ----	743-0440

CLEVELANDE...

(Atkelta iš 9 psl.)

klubas teikia progos lietuviams socialiai pabendrauti, susitikti, pasikalbėti jaukioje valgyklos ar baro atmosferoje. Čia yra ir žaidimų stalai, kuriais svečiai mėgsta pasinaudoti. Bilijardo sviėdiniukai ritmingai šokinėja susiliedami su juoko garsais. Klubas organizacijoms nuomoja patalpas, daugelyje atveju dengia net pusę nuomos išlaidų, o jaunimas dažnokai ir veltui patalpomis pasinaudoja. Čia ir Clevelando lietuviai šachmatininkai renkasi kas antradienį smegenų gimnastikai.

Klubo Vedėjas Dučmanas savo pareigomis ir klubo gyvenimu yra labai patenkintas. Didelių problemų nesą. Tačiau apgailestauja, kad negali gauti daugiau lietuvių tarnautojų ir turi verstis pagalba tų, kurie lietuviškai visai nemoka.

Vaišingas ir mielas klubo vedėjas palydėjo mane su šypsena ir šiltu rankos paspaudimu. Buvo gražus, jaukus ir turiningas vakaras,

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS

**CLEVELANDE
IR APYLINKĖSE**

BALFO VAJUS

Balfo Clevelando Skyriaus Valdyba pradeda tradicinį aukų vaju, nuo š.m. spalio 10 dienos.

Maloniai prašo visų Clevelando ir apylinkių lietuvių prisidėti gausia auka prie šio vajaus pasisekimo.

Visos surinktos aukos yra panaudojamos šalpos reikalams, tad būkime duosnūs ir užjauškime vargan patekusius tautiečius, kurių skaičius kasmet didėja.

Aukas prašome siųsti Clevelando Balfo skyriaus išd. Onai Jokūbaitienei, 13813 Othello Ave, Cleveland, Ohio 44110, arba įteikti bet kuriam Valdybos nariui.

Balfo Clevelando Skyriaus dabartinę valdybą sudaro: V. Steponavičius - pirm., B. Gražulis, K. Gaižutis, O. Jokūbaitienė, A. Puškoriūtė,

A. Styra ir V. Jokūbaitis. Už jūsų aukas iš anksto dėkojame!

Skyriaus Valdyba

• ALRKMS-gos 36 kuopos 45 metų jubiliejinė vakariinė įvyks šį sekmadienį, spalio 12 d. 4 v.p.p. Naujosios parapijos salėje. Koncerto programą atliks Clevelando vyrų oktetas ir sol. I. Grigaliūnaitė. Bilietai į koncertą su vakariene tik \$5 - gaunami pas kuopos nares: E. Nainienė, O. Mikielionienė, O. Jokūbaitienė ir kt. Visa Clevelando lietuvių visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

• OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS metinis susirinkimas įvyks š.m. spalio 18 d. 6 v.v. Lietuvių Namuose, Clevelande.

Susirinkimo darbotvarkėje numatoma: darbo posėdis naujos valdybos rinkimas, kultūrinės premijos įteikimas, bei vakarienė. Po vakarienės inž. R. Kudukio paskaita.

• VINCO KIZLAIČIO naujas adresas yra 17003 Grove-wood Ave., Cleveland, Ohio 44110. Tel. (216) 531-7122.

**Kviečiame Jus į septintąjį
ABITURIENTŲ
PRISTATYMO BALIŲ**

Spalio 10 d. 7 val. vak. Lietuvių Namuose. Vakarienė - pasilinksminimas - šokiai. Dekoracijos Petro Maželio. Stalus sudarant kreiptis į V. Nasytytę tel. 486-0877, D. Čipkienę tel. 944-2167 ar 943-0910. Auka: \$10 suaugusiems, \$5 studentams. Vakarienė prasidės punktualiai 8 v.v.

CLEVELANDO LIETUVIŲ DĖMESIUI!
Š.m. spalio 19 d., sekmadienį,
4 val. p.p. Lietuvių Namų Čiurlioniečių salėje
**įvyks DIRVOS reikalais
informacinis susirinkimas**

Programoje: Dirvos nūdieninės padėties painformavimas; Dirvos Atstatymo Vajaus Komiteto pristatymas; Vaisės - kavutė ir užkandžiai.

**Visi Clevelando lietuviai maloniai kviečiami
susirinkime dalyvauti.**

DIRVAI REMTI KOMITETAS

HAMILTONO AIDAS ATVYKSTA

Spalio 18 d. Clevelandan ro virš 50 mergaičių, lankan- atvyksta Hamiltono mergai- čių gimnazijas bei universi- čių choras aidas. Chorą suda- tetą. Šiam chorui vadovauja

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į
LATVIAN ROOFING
Telefonas (216) 521-2182
DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.
Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.
Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.
MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.
Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vglandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

žinomas solistas ir chorvedys Vaclovas Verikaitis.

Choras įsteigtas 1970 metais, bet jau dainavo 76 koncertuose Canadoje, JAV, Anglijoje, Vokietijoje ir Italijoje. Vatikane Hamiltono mergaitės, tautiniais rūbais pasipuošusios, dainavo ir giedojo popiežiui ir 10 tūkstančių piligrimų miniai, iš viso pasaulio susirinkusiai popiežiaus audiencijų salėje.

Aidas, kartu su solistu V. Verikaičiu, išleido dvi ilgo grojimo plokšteles: 'Baltos gėlės' (1973 m.) ir 'Keliaujame su daina' (1975 m.). Paskutinė plokštelė yra skirta penkių metų veiklos sukakčiai atžymėti.

Aidas yra susilaukęs daug gražių ir užsitarnautų atsiliepimų. Po pereitais metais Balfo 30 metų sukakties koncerto Vladas Jakubėnas Drauge rašė: 'Aidas yra gerai susidainavęs, skambių jaunų balsų, grynos intonacijos, tikslaus ritmo; yra tai nuopelnas choro vadovo, žinomo solisto, bas-baritono Vaclovo Verikaičio ir, suprantama - taipgi ir jaunimo kuris nori dainuoti ir pasiduoda savo vadovo disciplinai.'

Aidą Clevelandan pakvietė Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tėvų komitetas.

Vietas rezervuokite pas E. Alšėnienę - tel. 526-6837, ar V. Palubinską - 932-3798.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudęs reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

GERAS INVESTAVIMAS FLORIDOJE
Parduodamas 4 butų (statytas 1973 m.) apartamentas. Centrinis šildymas ir šaldymas. Juno, Fla. kur jau paskutiniu laiku įsikūrė 30 lietuvių šeimų. Arti jūros. Kaina 80,000 dol. Teirautis (216) 531-6836.

**FREE...SUPER GIFTS AT
SUPERIOR SAVINGS!**

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit

Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES. Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5¼% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays Closed Mondays

Also available are 7¼% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE 798 East 185th Street SUPERIOR OFFICE 6712 Superior Avenue EUCLID OFFICE 13515 Euclid Avenue CEDAR OFFICE 14406 Cedar Road (near Green)

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Inž. JONAS JURKONAS Bartkus and Associates bendrovės pirmasis vicepirmininkas finansiniams reikalams, išskrido į Europą tarpybiniams reikalais. Į Chicago grįš už poros savaitių.

• KORP! NEO-LITHUANIA Dirvos atstatymo fondui įnešė \$1000 ir, iš savo narių suvažiavimo metu, surinko \$545, viso suteikdami \$1,545 auką. Ačiū.

• KAZIMIERAS POCIUS, Vilties Dr-jos pirmininkas, Dirvos atstatymo fondui surinko \$820 aukų. Tarp aukojusių buvo pora šimtinių, kurie prašo jų pavardės neskelbti. Visi tie asmenys, sužinoję apie Dirvos nelaimę įteikė savo auką, kad Dirva greičiau atsistotų ant tvirtėnių pagrindų. Ačiū.

• Dr. PEMKUS ir V. MAŽEIKIENĖ, kad padėtų Dirvai greičiau atsistatyti, iš Chicagos lietuvių gydytojų surinko \$880 aukų. Ačiū.

• Dr. K.J. VALIONAS, VLIKo pirmininkas, vertindamas lietuvišką spaudą, tikėdamas, kad spauda yra pagrindinė lietuviybės palaikytoja, tautinės kultūros ugdytoja išseivijoje ir toji lietuviškos dvasios jėga, kuri jungia mus visus vieningai kovai už Lietuvos išlaisvinimą, Dirvai, nukentėjusiai nuo gaisro, atstatyti, per ALTS-gos pirm. E. Čekienę prisiuntė \$100 auką. Ačiū.

• Inž. KAZYS KRULIKAS įteikė ALTS-gos valdybai 'Tautinės minties keliu' istorijai labai kruopščiai paruoštą I-jo skyriaus 25 metų veiklos apžvalgą. Taip pat užsi-prenumeravo leidinį įteikdamas \$20 prenumeratoriaus rėmėjo inasą.

NAUJAS AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SKYRIUS

St. Petersburge įsikūrė naujas Amerikos Lietuvių Tarybos skyrius. Jo pirmininku išrinktas dail. A. Rūkštelė, vicepirm. – O. Petrikienė, sek. – O. Galvydienė, išd. – R. Plepys, vald. narys – K. Kleiva. Ši Floridos lietuvių kolonija yra gražiai auganti ir naujas Altos skyrius turi gerų vilčių.

SĖKMINGOS PASTANGOS

Inž. Donatas Šatas, Mykolas Drunga, prof. dr. Antanas Klimas, inž. dr. Jurgis Gimbutas, prof. dr. Romualdas Misiūnas ir Ramūnas Kondratas sudarė PLB komisiją, kurios uždavinys siekti, kad Encyclopedia Britannica atitaisytu klaidingas informacijas apie dabartinę Lietuvos padėtį, paskelbtas paskutinėje jos laidoje. Didžiosios amerikiečių spaudos, kaip New York Times, Baltimore Sun, Chicago Tribune, pranešimai rodo, kad komisijos darbas buvo labai sėkmingas. Mykolo Drungos parašytas memorandumas ir plačiai paskleistas įtakingų enciklopedijos bendradarbių tarpe į tas klaidas atkreipė jų dėmesį, iššaukė nepasitenkinimą ir jie pradėjo spausti redaktorių klaidas atitaisyti. Slavic Review išspausdintas prof. dr. Misiūno straipsnis rado platų atgarsį amerikiečių spaudoje ir televizijoje. Asmeniniais kontaktais, laiškais enciklopedijos redakcija nuolat tikino prof. dr. Klimas, inž. Šatas ir kiti komisijos nariai bei jos talkininkai ir dabar jau aišku, kad klaidų atitaisymas yra tik laiko klausimas. Taigi ši PLB komisija, kietai ir

CHICAGOS lietuviška visuomenė maloniai kviečiama į DIRVAI PAREMTI PIETUS

Šį sekmadienį, spalio 12 d. 2:30 val. p.p. Lietuvių Tautinių Namų salėje, 6422 S. Kedzie, rengiami Dirvai paremti pietūs. Kaina 5 dol. asmeniui. Visuomenė kviečiama pietuose dalyvauti. Rezervacijai telef. 476-6341 (A. Kremerienė) arba 254-7450 (M. Šimkus).

apgalvotai dirbdama, pasiekė didelį politinį laimėjimą, kuris ypač svarbus ir nors šiek tiek sužadina mūsų viltis, sugadintas 'detantės' ir Helsinkio konferencijos išdavų.

PLB valdybai pavedus, komisija suorganizavo ir jai pirmininkavo PLB valdybos vicepirmininkas inž. Donatas Šatas.

PLB Inf.

PLAUKYMO PIRMENYBĖS

Pabaltiečių plaukymo pirmenybės įvyks Clevelande, spalio 19 d., sekmadienį, Case Western Reserve universiteto baseine, 10900 Euclid Ave., universiteto rajono pietuose. Pradžią 9:30 val. ryto, registracija ir apšilimas nuo 8:30 val.

PROGRAMA:

Vyrams – 100 j., 500 j. laisvu stilium; 100 j. nugara, 100 j. krūtine, 100 j. peteliške ir 200 j. kompleksinis.

Moterims – tas pat, tik vietoj 500 j., 200 j. laisvu stilium.

13-14 metų amžiaus grupei – 100 j. laisvu stilium, 100 j. nugara, 100 j. krūtine, 100 j. peteliške ir 200 j. kompleksinis.

11-12 metų amžiaus grupei – 50 j. laisvu stilium, 50 j. nugara, 50 j. krūtine, 50 j. peteliške ir 200 j. kompleksinis.

Iki 10 metų amžiaus grupei – tas pat, tik vietoj 200 j. kompleksinio, 100 j. kompleksinis.

Prieauglio klasėse, berniukams ir mergaitėms programa ta pati. Estafetės – 4x100 laisvo stiliaus ir kompleksinė vyrams ir moterims, 4x50 laisvo stiliaus ir kompleksinė 14 metų ir jaunesniams klasėje (berniukams ir mergaitėms).

Dalyviai prašomi registruotis pas Algirdą Bielskų, 13813 Othello Ave., Cleveland, Ohio 44110, tel. (216) 681-9143, pranešant rungtis, kuriose norima dalyvauti ir geriausias tose rungtyse atsieltus laikus. Trijų dolerių starto mokestis sumokamas varžybose. Kiekvienas dalyvis gali plaukti keturiose individualiose rungtyse, neskaitant estafetė. Ragista

AUKOS DIRVOS ATSTATYMAI

A. Šulaitis	25.00	E. Vaitkus	7.00
Hamilton, Ont.		Stratford, Conn.	
B. Burba	10.00	P. Janulaitis	2.00
Detroit, Mich.		Palos Verdes, Ca.	
P. Petrušaitis	25.00	S. Jatulis	10.00
Racine, Wisc.		Garwood, NJ	
R. Grybauskas	8.00	G. Vidmantas	10.00
Baltimore, Md.		Rochester, NY	
S. Dabkus	10.00	K. Miškinis	10.00
Toronto, Ont.		Rochester, NY	
ALTS-gos Skyrius	50.00	J. Musteikis	10.00
Baltimore, Md.		Rochester, NY	
J. Šilgalis	10.00	J. Jurkus	5.00
Baltimore, Md.		Rochester, NY	
J. Petkevičienė	10.00	P. Šlapelis	10.00
Cleveland, O.		Rochester, NY	
P. Mainelis	25.00	J. Saladžius	10.00
Cleveland, O.		Rochester, NY	
H. Gavorskas	10.00	M. Bučys	5.00
Maracoy, Venezuela		Rochester, NY	
P. Lukošius	50.00	A. Burkūnas	5.00
Adelaide, Australia		Rochester, NY	
O.K. Žygai	20.00	A. Jančys	10.00
Cleveland, O.		Rochester, NY	
V. Bacevičius	10.00	A. Pavilčiūtė	7.00
Cleveland, O.		Chicago, Ill	
Lietuvių Tautiniai		V. Benokraitis	9.00
Namai Chicagoje	100.00	Cleveland, O.	
V. Sutkus	200.00	V. Augulytė	12.00
Leuznach, Vokietija		Cleveland, O.	
		A. Beresnevičius	12.00
		Webster,	
		V. Misiūnienė	3.00
		Elizabeth, NJ	
		A. Bliudžius	25.00
		Detroit, Mi	
		R. Tamulionis	55.00
		Detroit, Mi	
		A. Patalauskas	10.00
		Detroit, Mi	
		M. Stonys	10.00
		Southfield, Mi.	
		J. Rekašius	10.00
		Detroit, Mi	
		J. Preibys	10.00
		Detroit, Mi	
		A. Norus	20.00
		Detroit, Mi	
		J. Baublys	30.00
		Detroit, Mi	
		K. Dudėnas	10.00
		Chicago, Ill.	
		J. Vaineikis	20.00
		Chicago, Ill.	
		A. Griaudzė	20.00
		Avons, Ma	
		P. Žolynas	20.00
		Chicago, Ill	
		V. Mackevičius	10.00
		Omaha, NB	
		A. Reventas	10.00
		Woodhaven, NY	
		A. Gruzdys	10.00
		New Haven, CT	
		K.S. Baliai	10.00
		Dearborn, Mi	
		A. Jankauskas	25.00
		Chicago, Ill.	

A. A.

ELENAI KARALIENEI

— MEŠKYTEI

PO ILGOS IR SUNKIOS LIGOS MIRUS
Š.M. RUGPIŪČIO 28 D. VILNIUJE,
JOS VYRUI VLADUI, SŪNUI GINTAUTUI
SU ŠEIMA, DUKRAI DANUTEI,
SESERIAI ONAI BOGDANAVIČIENEI
SU ŠEIMA GYVENANTIEMS LENKIJOJ,
BROLIENEI SUZAN MIEŠKIENEI,
GYV. BROOKLYN, N.Y. IR JOS ŠEIMAI,
BROLIENEI IRENAI KARALIENEI
GYV. PHILADELPHIJOJ
SU ŠEIMA, GYV. PHILADELPHIJOJE
IR VISIEMS KITIEMS GIMINĖMS
REIŠKIAME GILIĄ UŽUOJAUTĄ

KRIKŠTASŪNIS VLADAS
BAGDONAVIČIUS SU ŠEIMA
VLADISLAVA BAGDONAVIČIENĖ
— JONKUS